

ZAKON O SOCIJALNOJ ZAŠTITI REPUBLIKE SRPSKE

("Sl. glasnik RS", br. 37/2012 i 90/2016)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se sistem socijalne zaštite, nosioci, korisnici i prava korisnika socijalne zaštite, postupak i uslovi za ostvarivanje prava, djelatnost ustanova socijalne zaštite, samostalno obavljanje poslova u oblasti socijalne zaštite, finansiranje, nadzor i druga pitanja značajna za funkcionisanje i ostvarivanje socijalne zaštite građana.

Član 2

(1) Socijalna zaštita je djelatnost od opšteg interesa za Republiku Srpsku (u daljem tekstu: Republika), kojom se pruža pomoć licima kada se nađu u stanju socijalne potrebe i preduzimaju potrebne mjere radi sprečavanja nastajanja i otklanjanja posljedica takvog stanja.

(2) Stanje socijalne potrebe je stanje u kojem je licu neophodna pomoć radi savladavanja socijalnih i drugih teškoća i stvaranja uslova za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba, a ukoliko se te potrebe ne mogu zadovoljiti u drugim sistemima socijalne sigurnosti.

(3) Djelatnost socijalne zaštite obuhvata mjere i aktivnosti za stvaranje uslova za ostvarivanje zaštitne funkcije porodice, uslova za samostalan život i rad lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe ili za njihovo aktiviranje u skladu sa sposobnostima, obezbjeđivanje sredstava za život materijalno neobezbijeđenim i za rad nesposobnim licima i drugim građanima koji su u stanju socijalne potrebe, kao i obezbjeđivanje drugih oblika socijalne zaštite.

Član 3

(1) Prava iz ovog zakona pripadaju licima koja ispunjavaju propisane uslove bez obzira na razlike u rasi, boji kože, polu, jeziku, političkom, nacionalnom i vjerskom opredjeljenju, socijalnom i ekonomskom porijeklu, mjestu rođenja, invalidnosti ili bilo kojem drugom statusu.

(2) Ustanove i drugi pružaoci usluga socijalne zaštite obezbjeđuju ravnopravnost u pristupu i korišćenju prava sadržanih u ovom zakonu i u svom djelovanju sprečavaju svaki vid diskriminacije, direktne ili indirektno, po bilo kom osnovu.

(3) Fizička i pravna lica koja primjenjuju ovaj zakon dužna su da poštuju dostojanstvo, ličnost korisnika i da brinu o njegovom interesu.

Član 4

(1) Svako je dužan da se brine o zadovoljavanju svojih životnih potreba i potreba lica koja je po zakonu ili po drugom pravnom osnovu dužan da izdržava.

(2) Svako je svojim radom, prihodima i imovinom dužan da doprinosi sprečavanju, otklanjanju ili ublažavanju vlastite socijalne ugroženosti, kao i socijalne ugroženosti članova svoje porodice, posebno djece i drugih članova porodice koji ne mogu sami o sebi da se brinu.

Član 5

Pravna i fizička lica koja pružaju usluge pružice podršku korisniku za aktiviranje vlastitih potencijala za samostalno zadovoljavanje potreba, produktivan život u zajednici, predupređivanje zavisnosti od socijalne zaštite i smanjenje rizika socijalne isključenosti.

Član 6

(1) Korisnici prava iz ovog zakona svoje potrebe prioritarno zadovoljavaju u sredini u kojoj žive.

(2) Društvena zajednica dužna je da u skladu sa stavom 1. ovog člana radi na obezbjeđivanju uslova i razvijanju usluga prema potrebama korisnika.

Član 7

U ostvarivanju prava iz ovog zakona korisnik je ravnopravan učesnik u procesu izbora odluka i mjera koje se preduzimaju u njegovo ime, a u njegovom su interesu.

Član 8

(1) Radi vršenja poslova, obezbjeđivanja i ostvarivanja prava iz socijalne zaštite utvrđenih ovim zakonom, osnivaju se ustanove socijalne zaštite.

(2) Poslove iz djelatnosti socijalne zaštite, osim ustanova socijalne zaštite, mogu obavljati udruženja građana i druga lica u skladu sa zakonom.

Član 9

Korisnici socijalne zaštite su pojedinci, članovi porodice i porodica u cjelini, koji ostvaruju prava i usluge u skladu sa ovim zakonom.

Član 10

Prava u skladu sa ovim zakonom realizuju se novčanim davanjima, socijalnim uslugama i drugim mjerama koje se pružaju pojedincu, članovima porodice ili porodici u cjelini i koje imaju za cilj zadovoljavanje socijalnih potreba, te sprečavanje nastanka socijalnih problema.

Član 11

(1) Pored prava utvrđenih ovim zakonom, jedinica lokalne samouprave svojom odlukom, u skladu sa potrebama stanovništva, može da utvrdi i druga prava i usluge, uslove i kriterijume za njihovo ostvarivanje.

(2) Proširena prava i usluge iz stava 1. ovog člana mogu biti: personalna asistencija za lica sa invaliditetom, stanovanje uz podršku, zaštićeno stanovanje, pomoć u zbrinjavanju punoljetnih lica nakon napuštanja ustanova ili hraniteljskih porodica, jednokratne pomoći u naturi, usluge javne kuhinje, pomoć za školovanje djece iz socijalno ugroženih porodica, pomoć u vaspitanju i obrazovanju djece sa smetnjama u razvoju, subvencionisanje komunalnih troškova siromašnim porodicama, pomoć u stambenom zbrinjavanju siromašnih porodica, troškovi sahrane korisnika prava iz ovog zakona, usluge SOS telefona, kao i druga prava i usluge prema potrebama jedinica lokalne samouprave.

Član 12

(1) Prava iz ovog zakona su lična i ne mogu se prenositi.

(2) Novčana primanja iz ovog zakona ne mogu biti predmet obezbjeđenja ili prinudnog izvršenja.

(3) Prava po ovom zakonu ostvaruju se nakon što su iscrpljene raspoložive mogućnosti u drugim sistemima socijalne sigurnosti.

Član 13

(1) Prava iz ovog zakona koja se realizuju kroz novčana davanja korisniku ostvaruju se posredstvom centara za socijalni rad (u daljem tekstu: Centar).

(2) Prava koja se realizuju pružanjem usluga korisniku mogu se ostvarivati i u partnerstvu javnog, nevladinog i privatnog sektora.

Član 14

(1) Nosioци socijalne zaštite u skladu sa ovim zakonom su Republika i jedinica lokalne samouprave.

(2) Republika uređuje sistem socijalne zaštite, donosi politike i razvojne strategije, utvrđuje prava, kriterijume i korisnike socijalne zaštite, obezbjeđuje dio sredstava za realizaciju prava propisanih ovim zakonom, prati stanje i ostvarivanje prava, osniva i usmjerava rad ustanova socijalne zaštite i brine se da se u okviru ekonomske i socijalne politike ostvaruje optimalan razvoj socijalne zaštite.

(3) Jedinica lokalne samouprave donosi godišnji i srednjoročni program socijalne zaštite na osnovu analize socijalnog stanja stanovnika na svom području, donosi odluku o proširenim pravima i druga akta kojima propisuje uslove za ostvarivanje prava i mjera utvrđenih odlukom i programima, obezbjeđuje sredstva za realizaciju prava utvrđenih ovim zakonom i svojim odlukama, obezbjeđuje sredstva za obavljanje djelatnosti socijalne zaštite, osniva i brine se o radu ustanova socijalne zaštite, vrši koordinaciju aktivnosti socijalne zaštite na području jedinice lokalne samouprave, formira radno tijelo za socijalnu zaštitu i obavlja i druge poslove u ostvarivanju ciljeva socijalne zaštite.

Član 15

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

II - KORISNICI SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 16

(1) Korisnici prava i usluga prema ovom zakonu su pojedinci, članovi porodice ili porodica u cjelini koji imaju prebivalište u Republici, koji se nalaze u stanju socijalne potrebe, a ne mogu je zadovoljiti svojim radom, prihodima od imovine i korišćenjem drugih izvora.

(2) Strani državljani i članovi njihovih porodica, lica pod međunarodnom pravnom zaštitom koja imaju dozvolu za boravak u Republici, mogu ostvariti prava u skladu sa ovim zakonom i međunarodnim ugovorom.

(3) Lice koje nije obuhvaćeno st. 1. i 2. ovog člana, a nađe se na teritoriji Republike, može privremeno ostvariti prava iz socijalne zaštite pod uslovima propisanim ovim zakonom, ako to zahtijevaju posebno teške životne okolnosti u kojima se to lice našlo.

Član 17

Korisnik socijalne zaštite je lice koje se nalazi u stanju socijalne potrebe, i to:

a) dijete:

- 1) bez roditeljskog staranja,
- 2) sa smetnjama u razvoju,
- 3) čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,
- 4) žrtva nasilja,
- 5) žrtva trgovine djecom,
- 6) sa društveno neprihvatljivim ponašanjem,
- 7) izloženo socijalno rizičnim ponašanjima,
- 8) kome je zbog posebnih okolnosti potrebna socijalna zaštita;

b) punoljetno lice:

- 1) materijalno neobezbijedeno i za rad nesposobno lice,
- 2) sa invaliditetom,
- 3) starije, bez porodičnog staranja,
- 4) sa društveno negativnim ponašanjem,
- 5) žrtva zloupotrebe psihoaktivnih supstanci,
- 6) žrtva nasilja u porodici,
- 7) žrtva trgovine ljudima i
- 8) kome je zbog posebnih okolnosti potrebna socijalna zaštita.

Član 18

Korisnici socijalne zaštite, u smislu člana 17. ovog zakona, su:

a) dijete:

- 1) koje nema roditelje, koje je napušteno od roditelja, čiji roditelji nisu u mogućnosti da mu pruže potpuno staranje zato što su ograničeni u vršenju roditeljskog prava ili su lišeni tog prava,

2) sa oštećenjem vida, sluha, sa oštećenjem u govorno-glasovnoj komunikaciji, sa tjelesnim oštećenjem i/ili hroničnim oboljenjem, sa intelektualnim oštećenjem, sa psihičkim poremećajem i/ili oboljenjem, višestrukim oštećenjima, ili sa drugim oštećenjem ili oboljenjem, koji dovode do poteškoća u psihomotornom i senzomotornom razvoju, a koja značajno otežavaju funkcionisanje u aktivnostima svakodnevnog života,

3) čiji roditelji zbog bolesti ili smrti jednog roditelja, nesređenih porodičnih odnosa, materijalnih ili drugih razloga nisu u mogućnosti da mu obezbijede uslove za pravilno vaspitanje, fizički i psihički razvoj,

4) kome se nanosi fizička, psihička i seksualna patnja ili emocionalna bol, kao i prijetnja takvim djelima ili zanemarivanje, nebriga i nezadovoljavanje osnovnih životnih potreba, što ga ozbiljno sputava da uživa u svojim pravima i slobodama,

5) koje je vrbovano, prevezeno, skriveno, nasilno transportovano ili prihvaćeno prijetnjom i upotrebom sile, obmanjivanjem, otmicom ili drugim oblicima prinude ili prevare, zloupotrebom položaja ili primanja novca, a koje je navedeno na pristanak vlastitog eksploataisanja,

6) koje je pod rizikom, čini prekršajna i krivična djela, koje se bavi skitnjom, prosjačenjem ili sličnim ponašanjem narušava opšteprihvaćena društvena pravila ponašanja i važeće zakonske norme,

7) koje zbog upotrebe psihoaktivnih supstanci, negativnih socijalnih uticaja i emocionalnih poremećaja narušava i ugrožava svoje zdravlje i život,

8) koje se nađe u stanju socijalne potrebe zbog siromaštva, pretrpljene elementarne nepogode, ratnog stradanja, izbjeglištva, migracije, repatrijacije, smrti jednog ili više članova porodice, dugotrajnog liječenja, otpusta iz ustanove ili drugih nepredvidivih okolnosti;

b) punoljetno lice:

1) koje nema neophodnih sredstava za izdržavanje, nesposobno je za rad i ne može obezbijediti sredstva za život po nekom drugom osnovu,

2) lice sa invaliditetom, a to su lica sa dugoročnim fizičkim, psihičkim, intelektualnim ili senzornim umanjenim sposobnostima, koja u interakciji sa različitim barijerama mogu ometati njihovo puno i efektivno učestvovanje u društvu na osnovu jednakosti sa drugima,

3) koje ima više od 65 godina, a koje zbog trajnih promjena u psihosocijalnom i zdravstvenom stanju ne može zadovoljavati svoje osnovne životne potrebe,

4) koje se odaje besposličarenju, skitnji, prosjačenju ili drugom društveno negativnom ponašanju,

5) koje je došlo u stanje socijalne potrebe zbog upotrebe droga ili alkohola, koje duže vrijeme upotrebljava ove supstance zbog čega ima probleme u socijalnim i porodičnim odnosima, zdravlju i materijalnoj egzistenciji,

6) kome se u porodičnom okruženju nanosi fizička, psihička, ekonomska i seksualna patnja ili emocionalna bol, kao i prijetnja takvim djelima, a koje se zbog tih okolnosti nađe u stanju socijalne potrebe,

7) koje je vrbovano, prevezeno, skriveno, nasilno transportovano ili prihvaćeno prijetnjom i upotrebom sile, obmanjivanjem, otmicom ili drugim oblicima prinude ili prevare, zloupotrebom položaja ili primanja novca, a koje je navedeno na pristanak vlastitog eksploataisanja i

8) koje se nađe u stanju socijalne potrebe zbog siromaštva, dugotrajne nezaposlenosti, pretrpljene elementarne nepogode, ratnog stradanja, izbjeglištva, migracije, repatrijacije, smrti jednog ili više članova porodice, dugotrajnog liječenja, izdržavanja kazne, otpusta iz ustanove ili drugih nepredvidivih okolnosti.

Član 19

(1) Porodica, u smislu ovog zakona, jeste životna zajednica roditelja, djece i drugih srodnika.

(2) Porodicu čine bračni i vanbračni supružnici, djeca bračna, vanbračna, usvojena i pastorčad, kao i djeca data pod starateljstvo i uzeta na izdržavanje i drugi srodnici u međusobnoj obavezi izdržavanja.

(3) Domaćinstvo, u smislu ovog zakona, jeste ekonomska životna zajednica u kojoj njeni članovi zajednički privređuju i učestvuju u trošenju zajedničkih prihoda.

(4) Dijete, u smislu ovog zakona, jeste lice do navršениh 18 godina.

III - PRAVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Član 20

Prava u socijalnoj zaštiti po ovom zakonu su:

- a) novčana pomoć,
- b) dodatak za pomoć i njegu drugog lica,
- v) podrška u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju,
- g) smještaj u ustanovu,
- d) zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu,
- đ) pomoć i njega u kući,
- e) dnevno zbrinjavanje,
- ž) jednokratna novčana pomoć i
- z) savjetovanje.

1. Novčana pomoć

Član 21

- (1) Pojedinac ili član porodice dužan je da obezbjeđuje zadovoljavanje osnovnih životnih potreba vlastitim radom, pravima iz rada ili osiguranja, prihodima od imovine ili drugih izvora, pomoći srodnika koji su u skladu sa zakonom i ugovorom dužni da ih izdržavaju, naknadama i primanjima po drugim osnovima.
- (2) Novčana pomoć služi za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba.
- (3) Korisnik novčane pomoći u skladu sa ovim zakonom može biti pojedinac ili porodica u cjelini.
- (4) Novčana pomoć se isplaćuje mjesečno.

Član 22

- (1) Pravo na novčanu pomoć iz ovog zakona može ostvariti pojedinac nesposoban za rad, koji nema vlastitih prihoda ili čiji su ukupni prihodi za izdržavanje ispod nivoa novčane pomoći utvrđene ovim zakonom, koji nema višak stambenog prostora, koji nema drugu imovinu iz čije se vrijednosti mogu osigurati sredstva za izdržavanje, koji nema obveznike izdržavanja u skladu sa Porodičnim zakonom ili ako ti obveznici izdržavanja zbog invalidnosti i druge objektivne spriječenosti nisu u mogućnosti i sposobni da ga izdržavaju i izvršavaju obavezu izdržavanja.
- (2) Pravo na novčanu pomoć iz ovog zakona može ostvariti porodica u cjelini čiji članovi nisu sposobni za rad, koji nemaju vlastitih prihoda ili čiji su ukupni prihodi za izdržavanje ispod nivoa novčane pomoći utvrđene ovim zakonom, koji nemaju višak stambenog prostora, koji nemaju drugu imovinu iz čije se vrijednosti mogu osigurati sredstva za izdržavanje, koji nemaju obveznike izdržavanja u skladu sa Porodičnim zakonom ili ako ti obveznici izdržavanja zbog invalidnosti ili drugih objektivnih spriječenosti nisu u mogućnosti i sposobni da ih izdržavaju i izvršavaju obavezu izdržavanja.
- (3) Pod viškom stambenog prostora podrazumijeva se prostor koji se bez ugrožavanja potreba korisnika može prodati ili izdati u zakup.
- (4) Prilikom utvrđivanja mogućnosti prodaje ili izdavanja u zakup viška stambenog prostora uzima se u obzir lokacija, površina, godina gradnje, funkcionalnost i druge okolnosti koje mogu imati uticaj.
- (5) Veličina stambenog prostora koja odgovara potrebama pojedinca ili porodice iz st. 1. i 2. ovog člana, pored kuhinje, kupatila i hodnika je jedna soba po članu porodice, odnosno dvije sobe za lice koje ostvaruje pravo na dodatak za pomoć i njegu drugog lica.
- (6) Lice koji živi u zajedničkom domaćinstvu sa licima koja nemaju zakonsku obavezu međusobnog izdržavanja ostvaruje novčanu pomoć kao pojedinac iz stava 1. ovoga člana.

Član 23

Osnovica za utvrđivanje visine novčane pomoći u tekućoj godini je prosječna neto plata u Republici ostvarena u prethodnoj godini.

Član 24

(1) Visina novčane pomoći utvrđuje se zavisno od broja članova porodice, u procentu od osnovice iz člana 23. ovog zakona i iznosi:

- a) za pojedinca 15% od osnovice,
- b) za porodicu sa dva člana 20% od osnovice,
- v) za porodicu sa tri člana 24% od osnovice,
- g) za porodicu sa četiri člana 27% od osnovice i
- d) za porodicu sa pet i više članova 30% od osnovice.

(2) Kada korisnik ostvaruje vlastiti prihod, visina novčane pomoći utvrđuje se kao razlika između iznosa novčane pomoći utvrđene u skladu sa stavom 1. ovog člana i iznosa prosječnog mjesečnog prihoda pojedinca ili porodice ostvarenog u prethodna tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva.

Član 25

(1) Nesposobnost za rad utvrđuje se na osnovu nalaza i mišljenja stručne komisije za utvrđivanje sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i utvrđivanju funkcionalnog stanja korisnika.

(2) Jedinice lokalne samouprave imenuju prvostepenu stručnu komisiju iz stava 1. ovog člana i utvrđuju naknadu za njen rad.

(3) Ministar zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: ministar) imenuje drugostepenu stručnu komisiju iz stava 1. ovog člana i utvrđuje naknadu za njen rad.

(4) Ministar donosi pravilnik o utvrđivanju sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i utvrđivanju funkcionalnog stanja korisnika.

(5) Pravilnikom iz stava 4. ovog člana propisuju se sastav prvostepene i drugostepene stručne komisije, uslovi za njeno formiranje, način rada i uslovi za ocjenjivanje sposobnosti lica iz člana 22. st. 1. i 2. i člana 32. ovog zakona.

Član 26

Izuzetno, pravo na novčanu pomoć ostvaruje pojedinac iz člana 22. stav 1. ovog zakona koji ne može obezbijediti sredstva za sopstveno izdržavanje, i to:

- a) koji traži izdržavanje od lica koje je dužno da ga izdržava dok ne ostvari pravo na izdržavanje u skladu sa zakonom, o čemu podnosi dokaz da je kod nadležnog suda pokrenuo postupak radi utvrđivanja obaveze izdržavanja od srodnika,
- b) koji nema zaključen ugovor o doživotnom izdržavanju ili je pokrenuo postupak za raskid ugovora o doživotnom izdržavanju i
- v) koji ne može osigurati izdržavanje po drugom osnovu.

Član 27

(1) Pravo na novčanu pomoć može ostvariti pojedinac, članovi porodice ili porodica u cjelini koji ne ispunjavaju uslove propisane u članu 22. ovog zakona zbog posjedovanja imovine, pod uslovom da su nesposobni za rad i da svoju imovinu ili dio imovine prenesu bez naknade, sa pravom svojine jedinici lokalne samouprave.

(2) Lica kojima je imovina smetnja za ostvarivanje prava na novčanu pomoć mogu dati saglasnost za uknjižbu prava hipoteke do namirenja valorizovanih troškova datih po osnovu prava na novčanu pomoć.

(3) Međusobna prava i obaveze iz st. 1. i 2. ovog člana regulisaće se ugovorom zaključenim između Centra i lica koje prenosi svoju imovinu na jedinicu lokalne samouprave.

(4) Sredstva ostvorena raspolaganjem imovinom iz stava 1. ovog člana vode se na posebnom računu jedinice lokalne samouprave sa koga se podmiruju troškovi novčane pomoći korisnika.

(5) Raspolaganje imovinom iz stava 1. ovog člana vrši se u skladu sa odredbama zakona kojim se reguliše raspolaganje stvarnim pravima na nepokretnostima.

(6) Troškovi postupka podmiruju se iz sredstava ostvarenih raspolaganjem imovinom korisnika iz stava 1. ovog člana.

Član 28

Pojedinac ili članovi porodice koji su ostvarili sredstva prodajom imovine ili su darovali svoju imovinu i time doveli sebe ili svoju porodicu u stanje socijalne potrebe nemaju pravo na novčanu pomoć za period za koji iznos pomoći odgovara visini osnovice za plaćanje poreza na promet nepokretnosti.

Član 29

Korisnik novčane pomoći koji ne može ostvariti zdravstveno osiguranje po drugom osnovu ostvaruje zdravstveno osiguranje iz budžetskih sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava na novčanu pomoć.

Član 30

(1) Korisnik prava na novčanu pomoć dužan je da u roku od 15 dana prijavi Centru svaku promjenu koja utiče na ostvarivanje ili na visinu novčane pomoći.

(2) Na osnovu prijave korisnika, prikupljenih podataka i utvrđenog činjeničnog stanja, Centar će po službenoj dužnosti donijeti novo rješenje u skladu sa promijenjenim okolnostima koje utiču na ostvarivanje i visinu novčane pomoći.

Član 31

Pravo na novčanu pomoć prestaje korisniku koji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora duže od 30 dana, korisniku čije je zbrinjavanje, u skladu sa ovim zakonom, izvršeno na teret budžetskih sredstava socijalne zaštite i u drugim slučajevima kada je korisniku u potpunosti obezbijeđeno stanovanje, ishrana, odjeća i obuća.

2. Dodatak za pomoć i njegu drugog lica

Član 32

(1) Pravo na dodatak za pomoć i njegu drugog lica ima lice starije od tri godine kojem je zbog tjelesnih, mentalnih, čulnih poremećaja, izraženih promjena u zdravstvenom stanju neophodna stalna pomoć i njega drugog lica, pod uslovom da ovo pravo ne može ostvariti po drugom osnovu i ne koristi pravo na smještaj u ustanovi socijalne zaštite ili su smješteni u drugu ustanovu na teret budžetskih sredstava.

(2) Pravo iz stava 1. ovoga člana može se ostvariti kao trajno ili privremeno pravo.

(3) Pravo iz stava 1. ovog člana mogu ostvariti lica koja su potpuno ili djelimično zavisna od pomoći i njege drugog lica u zadovoljavanju osnovnih životnih i fizioloških potreba.

Član 33

(1) Dodatak za pomoć i njegu drugog lica priznaje se na osnovu nalaza i mišljenja stručnih komisija:

- a) za djecu do 18 godina - komisija za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju,
- b) za punoljetna lica - komisija za utvrđivanje sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite.

(2) Nalaz i mišljenje za korisnike iz stava 1. tačka a) ovog člana donosi stručna komisija iz člana 58. stav 1. ovog zakona.

(3) Nalaz i mišljenje za korisnike iz stava 1. tačka b) ovog člana donosi stručna komisija iz člana 25. ovog zakona.

Član 34

Visina dodatka za pomoć i njegu drugog lica obračunava se u procentu od prosječne neto plate ostvarene u Republici u prethodnoj godini i iznosi:

- a) 20% od osnovice za lice koje cjelodnevno i u potpunosti zavisi od drugog lica u zadovoljavanju osnovnih životnih i fizioloških potreba i koje nije u mogućnosti da uz upotrebu bilo kojih pomagala samo zadovolji te potrebe i
- b) 10% od osnovice za lice kojem je neophodna djelimična pomoć drugog lica u zadovoljavanju osnovnih životnih i fizioloških potreba.

Član 35

Korisnik dodatka za pomoć i njegu drugog lica koji ne može ostvariti zdravstveno osiguranje po drugom osnovu ostvaruje zdravstveno osiguranje iz budžetskih sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica.

3. Podrška u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju

Član 36

Pravo na podršku u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju imaju djeca i omladina sa fizičkim, mentalnim, čulnim ili kombinovanim smetnjama u razvoju kod kojih je izvršena procjena potreba i usmjeravanje djece i omladine, a koja su poslije završene osnovne škole, a najkasnije do navršene 30. godine života, uključena u proces obrazovanja, a to pravo ne mogu ostvariti po drugom osnovu.

Član 37

- (1) Pravo na podršku u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju ostvaruje se u vidu naknada za: troškove smještaja i troškove gradskog, odnosno međugradskog prevoza u visini iznosa cijene mjesečne karte.
- (2) Djeci i omladini upućenoj na obrazovanje van mjesta prebivališta, osim troškova iz stava 1. ovoga člana, priznaju se troškovi prevoza do mjesta prebivališta jednom mjesečno u visini stvarnih troškova najniže cijene karte javnog saobraćaja.

4. Smještaj u ustanovu

Član 38

- (1) Smještaj u ustanovu podrazumijeva zbrinjavanje u ustanovu socijalne zaštite i u drugu ustanovu koja se nalazi van sistema socijalne zaštite, a primjerena je i ispunjava uslove za zbrinjavanje korisnika socijalne zaštite.
- (2) Smještaj u ustanovu socijalne zaštite ostvaruje se izborom i upućivanjem korisnika u odgovarajuću ustanovu u kojoj se obezbjeđuje stanovanje, ishrana, odijevanje, njega, pomoć, briga, vaspitanje i obrazovanje, osposobljavanje za privređivanje, radne, kulturno-zabavne, rekreativno-rehabilitacione aktivnosti, zdravstvena zaštita i druge usluge.
- (3) Smještaj u ustanovu vrši se na osnovu rješenja nadležnog Centra i ugovora o smještaju.
- (4) Rješenje se donosi na osnovu sprovedenog postupka, ukupne procjene uslova života i stanja korisnika i njegovog okruženja, sagledavanja mogućnosti drugih oblika zbrinjavanja i mišljenja da je zbrinjavanje u ustanovu najcjelishodniji oblik zaštite.
- (5) Ugovor o smještaju zaključuju ustanova za smještaj i nadležni Centar.
- (6) Ugovor o smještaju u ustanovu prestaje sporazumom ugovornih strana, otkazom ugovora, raskidom ugovora i smrću korisnika.
- (7) Ustanova socijalne zaštite i nadležni Centar dužni su da redovno razmjenjuju informacije o stanju i potrebama korisnika.
- (8) Smještaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu ustanovu na teret budžetskih sredstava neće se priznati licu kome usluge zbrinjavanja mogu pružati članovi njegove porodice koji su obavezni u skladu sa zakonom da ga izdržavaju i koje ima višak stambenog prostora i drugu imovinu iz člana 22. ovog zakona.

(9) Pojedinaac koji je ostvario sredstva prodajom imovine ili je darovao svoju imovinu i time doveo sebe u stanje socijalne potrebe nema pravo na smještaj u ustanovu iz budžetskih sredstava za period za koji iznos troškova smještaja odgovara tržišnoj vrijednosti imovine.

(10) Izuzetno, smještaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu ustanovu na teret budžetskih sredstava može se priznati i licu koje ima imovinu, a koja predstavlja smetnju za ostvarivanje ovog prava, pod uslovom da vlasnik svoju imovinu ili dio imovine prenese bez naknade, sa pravom svojine jedinici lokalne samouprave.

(11) Lice kojem je imovina smetnja za ostvarivanje prava na smještaj u ustanovu može dati saglasnost za uknjižbu prava hipoteke do namirenja valorizovanih troškova datih po osnovu prava na zbrinjavanje u ustanovu.

Član 39

(1) Centar koji upućuje korisnika u ustanovu za smještaj prilikom zbrinjavanja osiguraće osnovnu odjeću, obuću i troškove transporta do ustanove.

(2) Sredstva za ove troškove biće obezbijeđena iz sredstava korisnika, obveznika izdržavanja ili iz budžetskih sredstava predviđenih za socijalnu zaštitu.

(3) Centar obezbjeđuje novčana sredstva za lične potrebe u vidu džeparca licu koje je bez prihoda.

(4) Sredstva za lične potrebe iz stava 3. ovoga člana obezbjeđuju se na mjesečnom nivou u iznosu od 5% od cijene smještaja.

Član 40

(1) Pravo na smještaj u ustanovu ima:

a) dijete bez roditeljskog staranja, do povratka u vlastitu porodicu ili zbrinjavanja u porodicu usvojioca ili hraniteljsku porodicu, do završetka redovnog školovanja, najduže do 26. godine života, a ne duže od šest mjeseci nakon završetka redovnog školovanja,

b) dijete sa poteškoćama u razvoju koje nema uslova da ostane u svojoj porodici i kada je to svrsishodnije radi čuvanja i vaspitanja, školovanja, osposobljavanja ili psihosocijalne rehabilitacije, dok traje potreba za ovim oblikom zaštite,

v) dijete čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, do povratka u vlastitu porodicu,

g) dijete sa društveno neprihvatljivim ponašanjem, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

d) dijete žrtva nasilja, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

đ) dijete žrtva trgovine ljudima, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

e) punoljetno lice sa invaliditetom i teško hronično oboljelo lice koje nije u mogućnosti da samostalno živi u porodici zbog nepovoljnih zdravstvenih, socijalnih, stambenih ili porodičnih prilika i lica sa poremećajima u ponašanju,

ž) starije lice koje zbog nepovoljnih socijalnih, zdravstvenih, stambenih i porodičnih prilika nije u mogućnosti da živi u porodici, odnosno u domaćinstvu,

z) punoljetno lice žrtva nasilja u porodici, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

i) punoljetno lice žrtva trgovine ljudima, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite,

j) trudnica i roditelj djeteta do godinu dana života djeteta ako je drugi roditelj djeteta umro, nestao, poginuo, izvršio nasilje u porodici, kome je usljed materijalne neobezbijeđenosti, neriješenog stambenog pitanja, narušenih porodičnih odnosa i sličnih situacija potreban privremeni smještaj i

k) lice koje se nađe u skitnji ili prosjačenju ili mu je zbog drugih opravdanih razloga potreban privremeni smještaj.

(2) Dijete iz stava 1. t. a), b), v), g), d) i đ) ovog člana do tri godine života privremeno može biti zbrinuto u ustanovu socijalne zaštite uz stručno mišljenje Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 41

Korisnik koji je ostvario pravo na smještaj u ustanovu, koji ne može ostvariti zdravstveno osiguranje po drugom osnovu, ostvaruje zdravstveno osiguranje iz budžetskih sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava na smještaj u ustanovu.

5. Zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu

Član 42

(1) Zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu je oblik zbrinjavanja korisnika u porodicu koja mu obezbjeđuje zadovoljavanje osnovnih životnih potreba, koja brine o ličnosti korisnika i pomaže mu u ostvarivanju njegovih prava i izvršavanju obaveza.

(2) Pravo na zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu ima lice koje, u skladu sa ovim zakonom, ima pravo na smještaj u ustanovu.

(3) Hraniteljska porodica je porodica sa jednim ili više punoljetnih lica koja se bavi uslugama zbrinjavanja djece ili punoljetnih lica, za koju je izvršena procjena i osposobljavanje za hraniteljstvo, koja ispunjava propisane uslove i ostvaruje naknadu za svoje pružene usluge.

(4) Prilikom izbora porodice u koju se korisnik zbrinjava, Centar koji vrši zbrinjavanje rukovodiće se naročito ličnim svojstvima korisnika i članova porodice u koju se vrši zbrinjavanje, stambenim i drugim mogućnostima porodice i potrebama korisnika.

(5) U hraniteljsku porodicu može se zbrinuti najviše troje djece, odnosno dvoje djece sa invaliditetom, s tim da ukupan broj djece koja žive u porodici hranitelja, računajući i djecu hranitelja, ne može biti veći od petoro djece.

(6) Izuzetno od stava 5. ovog člana, kada je to u interesu djece, kada je riječ o porodici srodnika, kada se zbrinjavaju braća i sestre, u hraniteljsku porodicu može biti zbrinuto više djece.

(7) U hraniteljsku porodicu mogu se zbrinuti najviše tri punoljetna lica.

(8) Izuzetno, zbrinjavanje se može vršiti i u porodicu koja nema status hraniteljske porodice, kada nadležni Centar procijeni da je to neophodno.

(9) Porodica iz stava 8. ovog člana dužna je da u roku od godinu dana od dana zbrinjavanja korisnika stekne status hraniteljske porodice.

Član 43

Korisnik se ne može zbrinuti u porodicu u kojoj:

- a) je neko od članova porodice lišen roditeljskog prava ili poslovne sposobnosti,
- b) su narušeni porodični odnosi,
- v) neko od članova porodice ima društveno neprihvatljivo ponašanje i
- g) bi zbog bolesti člana porodice bilo ugroženo zdravlje korisnika i ostvarivanje svrhe zbrinjavanja.

Član 44

(1) Međusobni odnosi Centra koji upućuje korisnika i hraniteljske porodice u kojoj se zbrinjava uređuju se ugovorom, na osnovu rješenja o zbrinjavanju, koje donosi nadležni Centar.

(2) Hranitelj ima pravo na naknadu za rad i naknadu za troškove izdržavanja korisnika.

(3) Centar koji upućuje korisnika u hraniteljsku porodicu prilikom zbrinjavanja obezbijediće mu osnovnu odjeću, obuću i troškove prevoza do te porodice.

(4) Sredstva iz st. 2. i 3. ovog člana obezbjeđuju se iz sredstava korisnika, obveznika izdržavanja ili iz budžetskih sredstava predviđenih za socijalnu zaštitu.

(5) Ugovor o hraniteljstvu prestaje: sporazumom ugovornih strana, otkazom ugovora, raskidom ugovora, smrću korisnika i smrću člana porodice koji je zaključio ugovor o hraniteljstvu.

(6) Uslovi zbrinjavanja korisnika u porodicu koja nema status hraniteljske porodice regulisaće se rješenjem o smještaju i ugovorom između porodice i nadležnog Centra.

(7) Porodica koja nema status hraniteljske porodice ima pravo na naknadu za troškove izdržavanja korisnika.

Član 45

Korisnik koji je ostvario pravo iz člana 42. ovog zakona, koji ne može ostvariti zdravstveno osiguranje po drugom osnovu, ostvaruje zdravstveno osiguranje iz budžetskih sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava na zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu.

Član 46

- (1) Hraniteljstvo se obezbjeđuje u vlastitom prostoru hranitelja, korisnika ili drugim objektima koji su posebno izgrađeni ili prilagođeni za tu namjenu.
- (2) Ministar donosi pravilnik o hraniteljstvu.
- (3) Pravilnikom iz stava 2. ovog člana propisuju se bliži uslovi i postupak dobijanja statusa hraniteljske porodice, vrste i oblik zbrinjavanja u hraniteljskoj porodici, način sprovođenja nadzora nad radom hranitelja, način za obračun naknada za rad hranitelja, izdržavanje i prestanak hraniteljstva.

6. Pomoć i njega u kući

Član 47

- (1) Pravo na pomoć i njegu u kući obezbjeđuje se starijem iznemoglom licu, teško oboljelom licu i drugom licu koje nije u stanju da se brine o sebi.
- (2) Pomoć i njega u kući licima iz stava 1. ovog člana obezbjeđuje se iz budžetskih sredstava ako:
 - a) lice nema mogućnosti da pomoć i njegu u kući obezbijedi vlastitim sredstvima i sredstvima srodnika koji ima obavezu izdržavanja u skladu sa zakonom,
 - b) lice nije zaključilo ugovor o doživotnom izdržavanju,
 - v) lice nije ugovorom o darovanju otuđilo imovinu i
 - g) ukupni prihodi korisnika po svim osnovama ne prelaze iznos od 50% osnovice iz člana 23. ovog zakona.

Član 48

Pomoć i njega u kući obuhvata obavljanje kućnih poslova, održavanje lične higijene, nabavku hrane i organizovanje ishrane i zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba.

Član 49

Pomoć i njegu u kući može pružati ustanova socijalne zaštite, udruženje građana, vjerska zajednica i drugo pravno lice koja ispunjava uslove za realizaciju ovog prava.

Član 50

- (1) Ministar donosi pravilnik o ostvarivanju prava na pomoć i njegu u kući.
- (2) Pravilnikom iz stava 1. ovog člana propisuju se vrste usluga, bliži uslovi u vezi sa ostvarivanjem prava iz člana 47. ovog zakona, kao i učešće korisnika i njegovog srodnika obaveznog na izdržavanje u troškovima pomoći i njege u kući.

7. Dnevno zbrinjavanje

Član 51

- (1) Pravo na dnevno zbrinjavanje obuhvata različite vrste organizovanih dnevnih usluga i boravaka izvan vlastite porodice kroz koje se obezbjeđuju ishrana, njega, čuvanje, briga o zdravlju, vaspitanju i obrazovanju, psihosocijalna rehabilitacija, radna okupacija i druge usluge.
- (2) Dnevno zbrinjavanje može se obavljati u drugoj porodici, ustanovi socijalne zaštite, zasebnim centrima ili dnevnim boravcima koje organizuju i pružaju javne ustanove, udruženja građana, vjerske zajednice i druga pravna lica.

Član 52

Pravo na dnevno zbrinjavanje ima dijete i punoljetno lice koje ima pravo na smještaj u ustanovu ili zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu i drugo lice koje zbog svojih psihosocijalnih teškoća i drugih nepovoljnih životnih okolnosti ima potrebu za ovim oblikom zaštite, a na osnovu rješenja Centra.

Član 53

- (1) Ministar donosi pravilnik o ostvarivanju prava na dnevno zbrinjavanje.
- (2) Pravilnikom iz stava 1. ovog člana propisuje se način vršenja usluga dnevnog zbrinjavanja, nadzora, učešće u troškovima dnevnog zbrinjavanja korisnika i njegovih srodnika obaveznih za izdržavanje.

8. Jednokratna novčana pomoć

Član 54

- (1) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć obezbjeđuje se pojedincu, članovima porodice ili porodici u cjelini koji se trenutno nađu u stanju socijalne potrebe zbog okolnosti iz člana 18. tačka a) podtačka 8) i tačka b) podtačka 8) ovog zakona.
- (2) Iznos jednokratne pomoći iz stava 1. ovog člana u toku kalendarske godine ne može biti veći od tromjesečnog iznosa novčane pomoći za korisnike iz člana 24. ovog zakona, a prema broju članova porodice.
- (3) Izuzetno, direktor Centra, zbog posebnih okolnosti, može odobriti jednokratnu novčanu pomoć u većem iznosu od iznosa utvrđenog u stavu 2. ovog člana, s tim da ne smije biti veći od trostrukog iznosa iz stava 2. ovog člana.

9. Savjetovanje

Član 55

- (1) Savjetovanje je sistemska i programirana stručna pomoć koju realizuju stručni radnici primjenom metoda socijalnog rada i drugih društveno-humanističkih nauka, a čija je svrha pomoć pojedincu, članovima porodice ili porodici u cjelini u razvijanju, dopunjavanju, očuvanju i poboljšanju vlastitih socijalnih mogućnosti, a u slučaju bolesti, starosti, invalidnosti, nezaposlenosti, smrti bliskih lica, problema u vaspitanju djece i u odnosima roditelja i djece, problema rizičnih ponašanja djece i omladine, problema bračnih i vanbračnih odnosa, zaključenju braka, nasilja u porodici, uključivanja u svakodnevni život nakon dužeg boravka u institucijama, ostvarivanja pojedinih socijalnih prava, te u drugim nepovoljnim socijalnim okolnostima i kriznim situacijama.
- (2) Savjetovanje se sprovodi na osnovu procjene ukupnih potreba korisnika, individualnog plana i sporazuma između pružaoca usluge i korisnika.
- (3) Savjetovanje može sprovoditi Centar, ustanova socijalne zaštite, nevladina organizacija i stručni radnik koji samostalno obavlja poslove socijalne zaštite kao profesionalne djelatnosti, pod uslovima da imaju obezbijeđen poseban prostor i stručne kvalifikacije.
- (4) Ministar donosi uputstvo za sprovođenje savjetovanja.
- (5) Uputstvom iz stava 4. ovog člana propisuje se način ostvarivanja savjetovanja.

IV - USLOVI ZA OSTVARIVANJE PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 56

Prava iz socijalne zaštite može ostvariti lice pod uslovima da:

- a) ima prebivalište na području jedinice lokalne samouprave u kojoj traži ostvarivanje prava, osim za lica koja su se našla u posebnim okolnostima iz člana 18. tačka a) podtačka 8) i tačka b) podtačka 8) ovog zakona i strani državljani koji legalno borave u Republici,
- b) predviđeno pravo ne ostvaruju u drugim sistemima socijalne sigurnosti i
- v) se zbog materijalnog, socijalnog ili psihosocijalnog stanja nađe u stanju socijalne potrebe.

Član 57

Lice nesposobno za rad u smislu ovog zakona je:

- a) dijete do navršenih 18 godina, odnosno do završetka redovnog obrazovanja, a najduže do 26 godina,
- b) lice starije od 65 godina,
- v) lice sa trajnim oštećenjima kod koga je stručna komisija iz člana 25. ovog zakona utvrdila nesposobnost za rad,
- g) žena za vrijeme trudnoće, porođaja i poslije porođaja u trajanju predviđenom prema propisima iz radnih odnosa i
- d) otac, staralac, usvojlac, koji se brine o jednom ili više djece do godinu dana života.

Član 58

- (1) Procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju vrši stručna komisija za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju.
- (2) Ministar donosi pravilnik o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju.
- (3) Pravilnikom iz stava 2. ovog člana propisuje se sastav prvostepene i drugostepene stručne komisije iz stava 1. ovog člana, uslovi za njeno formiranje, način rada i uslovi za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju.

Član 59

- (1) Za pojedinca, odnosno člana porodice koji je nesposoban za rad i ima srodnika sa kojim ne živi u porodici, a koji je u skladu sa zakonom dužan da učestvuje u njegovom izdržavanju, prilikom utvrđivanja prava iz ovog zakona, prethodno će se utvrditi mogućnost, sposobnost i obaveza srodnika da mu pruži izdržavanje ukoliko ta obaveza nije utvrđena pravosnažnom sudskom odlukom.
- (2) Mogućnost izdržavanja utvrđuje se prema prihodima srodnika obaveznog da obezbjeđuje izdržavanje, pri čemu se uzimaju u obzir njegove porodične prilike i sposobnosti koje mogu da budu od uticaja za utvrđivanje te mogućnosti.
- (3) Obaveza izdržavanja između srodnika određuje se u skladu sa Porodičnim zakonom.
- (4) Centar rješenjem utvrđuje iznos koji srodnik, po osnovu učešća u izdržavanju, ima obavezu da obezbijedi licu nesposobnom za rad u slučajevima gdje to nije utvrđeno sudskom odlukom.

Član 60

- (1) Za ostvarivanje prava po osnovu ovog zakona uzimaju se primanja i prihodi pojedinca i svih članova porodice, kao i ukupni prihodi porodice, i to:
 - a) mjesečna lična primanja bez poreza i doprinosa obračunata kao prosječno primanje ostvareno u zadnja tri mjeseca koji prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev, odnosno u visini prosječnih ličnih primanja ostvarenih u jednom mjesecu ili prosjek ostvaren u dva mjeseca ako nema prihoda za sva tri mjeseca,
 - b) prihodi od poljoprivredne djelatnosti u visini katastarskog prihoda u prethodnoj godini,
 - v) prihodi od izdavanja u zakup nepokretne ili pokretne imovine,
 - g) prihodi od drugih imovinskih prava, ako se na te prihode plaćaju porezi,
 - d) prihodi od izdržavanja po osnovu srodstva i drugih pravnih osnova i
 - đ) prihodi lica koja obavljaju djelatnost, gdje se kao prihod uzima dohodak od samostalne djelatnosti u prethodnoj godini u skladu sa zakonom koji uređuje oblast poreza na dohodak.
- (2) Kao prihod u smislu stava 1. t. b) i v) ovog člana uzima se iznos koji služi kao osnovica za obračunavanje poreza i doprinosa u tekućoj godini.
- (3) Prihodi koji se iskazuju kao godišnji prihod uzimaju se u visini prosječnog mjesečnog iznosa.
- (4) Kao prihodi smatraju se ulozi dati na štednju, kamate, gotov novac, hartije od vrijednosti i vrijednost otuđene imovine, osim u slučajevima kada se imovina otuđuje radi obezbjeđivanja troškova liječenja i socijalnog zbrinjavanja pojedinaca, odnosno članova porodice.

(5) U slučaju otuđenja nepokretne ili pokretne imovine kao prihod uzima se tržišna vrijednost otuđene imovine u trenutku rješavanja o pravu iz ovog zakona.

(6) Prihodi ostvareni po osnovu prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica iz ovog zakona, dodatka na djecu, materinskog dodatka i pomoć za opremu novorođenčeta ne smatraju se prihodima u smislu ovog zakona.

Član 61

(1) Za utvrđivanje obaveza po ovom zakonu uzimaju se primanja i prihodi pojedinca i članova porodice obaveznih za izdržavanje u skladu sa Porodičnim zakonom, i to:

- a) mjesečna lična primanja bez poreza i doprinosa obračunata kao prosječno primanje ostvareno u zadnja tri mjeseca koji prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev, odnosno u visini prosječnih ličnih primanja ostvarenih u jednom mjesecu ili prosjek ostvaren u dva mjeseca ako nema prihoda za sva tri mjeseca,
- b) prihodi od poljoprivredne djelatnosti u visini katastarskog prihoda u prethodnoj godini,
- v) prihodi od izdavanja u zakup nepokretne ili pokretne imovine,
- g) prihodi od drugih imovinskih prava, ako se na te prihode plaćaju porezi i
- d) prihodi lica koja obavljaju djelatnost, gdje se kao prihod uzima dohodak od samostalne djelatnosti u prethodnoj godini u skladu sa zakonom koji uređuje oblast poreza na dohodak.

(2) Kao prihod u smislu stava 1. t. b) i v) ovog člana uzima se iznos koji služi kao osnovica za obračunavanje poreza i doprinosa u tekućoj godini.

(3) Prihodi koji se iskazuju kao godišnji prihod uzimaju se u visini prosječnog mjesečnog iznosa.

(4) Kao prihodi smatraju se ulogi dati na štednju, kamate, gotov novac, hartije od vrijednosti i vrijednost otuđene imovine, osim u slučajevima kada se imovina otuđuje radi obezbjeđivanja troškova liječenja i socijalnog zbrinjavanja pojedinaca, odnosno članova porodice.

(5) U slučaju otuđenja nepokretne ili pokretne imovine kao prihod uzima se tržišna vrijednost otuđene imovine u momentu rješavanja o pravu iz ovog zakona.

(6) Prihodi ostvareni po osnovu prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica iz ovog zakona, dodatka na djecu, materinskog dodatka i pomoć za opremu novorođenčeta ne smatraju se prihodima u smislu ovog zakona.

Član 62

(1) Troškove, odnosno dio troškova smještaja i zbrinjavanja u ustanovi i hraniteljskoj porodici snosi korisnik, roditelj, odnosno srodnik koji je dužan da izdržava korisnika, nadležni organ ili druga organizacija i lica koja su preuzela plaćanje troškova.

(2) Korisnik učestvuje u troškovima smještaja i zbrinjavanja svim svojim prihodima i primanjima, umanjnim za iznos sredstava za lične potrebe.

(3) Ministar donosi pravilnik o učešću u troškovima izdržavanja, smještaja u ustanovu i zbrinjavanja u hraniteljsku porodicu.

(4) Pravilnikom iz stava 3. ovog člana propisuju se uslovi i mjerila za utvrđivanje iznosa učešća u troškovima izdržavanja iz člana 59. ovog zakona i učešća u troškovima smještaja u ustanovu i zbrinjavanja u hraniteljsku porodicu iz st. 1. i 2. ovog člana.

Član 63

(1) Centar ima pravo na nadoknadu sredstava isplaćenih na ime ostvarenih prava iz ovog zakona od korisnika socijalne zaštite u slučaju da otuđi nepokretnu imovinu, kao i od lica koja su po zakonu dužna da učestvuju u izdržavanju korisnika, izuzev prilikom ostvarivanja prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica.

(2) U slučaju smrti korisnika socijalne zaštite, Centar ima pravo da iz njegove ostavinske mase naplati revalorizovani iznos isplaćen na ime ostvarenih prava iz stava 1. ovog člana.

(3) Centar je na osnovu rješenja o priznavanju prava na novčanu pomoć, smještaja u ustanovu ili zbrinjavanja u

hraniteljsku porodicu punoljetnih lica dužan da pokrene postupak zabilješke potraživanja na nepokretnostima ili dijelu nepokretnosti u vlasništvu korisnika socijalne zaštite.

(4) Troškovi pokretanja i vođenja postupka iz ovog člana finansiraju se iz budžetskih sredstava jedinica lokalne samouprave namijenjenih za prava iz socijalne zaštite.

V - POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 64

(1) Po zahtjevu za ostvarivanje prava iz ovog zakona u prvom stepenu odlučuje nadležni Centar na čijem području podnosilac zahtjeva ima prebivalište, odnosno dozvolu za boravak stranaca.

(2) U slučaju da se mjesna nadležnost ne može odrediti prema odredbama stava 1. ovog člana, ona se određuje prema mjestu gdje je nastao povod za vođenje postupka.

Član 65

(1) Postupak za ostvarivanje prava iz ovog zakona vodi se po odredbama zakona koji propisuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Postupak za ostvarivanje prava iz ovog zakona mora biti vođen tako da obezbijedi povjerljivost podataka, poštovanje ličnog integriteta i dostojanstva korisnika.

(3) U postupku ostvarivanja prava u socijalnoj zaštiti primjenjuju se metode socijalnog, pedagoškog, defektološkog, psihološkog i drugog stručnog rada.

Član 66

U postupku u kome se odlučuje o pravima djeteta iz ovog zakona nadležni organ je dužan da omogući djetetu da izrazi svoje mišljenje u skladu sa uzrastom i njegovim sposobnostima.

Član 67

(1) Postupak za ostvarivanje prava iz ovog zakona pokreće se na zahtjev lica, odnosno njegovog zakonskog zastupnika, staraoca ili po službenoj dužnosti.

(2) Nadležni Centar dužan je da pokrene postupak po službenoj dužnosti za ostvarivanje prava iz ovog zakona, povodom inicijative građana ili ovlašćenih organa i drugih pravnih i fizičkih lica, ako utvrdi ili sazna da je s obzirom na postojeće činjenično stanje potrebno pokrenuti postupak za ostvarivanje prava iz ovog zakona.

Član 68

(1) Licu koje se nađe na području jedinice lokalne samouprave u kojoj nema prebivalište, a u stanju je trenutne i izuzetno teške životne situacije koja zahtijeva neodložno obezbjeđenje nekog od prava iz ovog zakona, gradski, odnosno opštinski nadležni Centar dužan je da pruži odgovarajući oblik zaštite.

(2) Centar, na čiji je teret pružena pomoć iz stava 1. ovog člana ima pravo na naknadu troškova od Centra koji je mjesno nadležan za korisnika.

Član 69

(1) Mjesna nadležnost Centra za dijete određuje se prema prebivalištu roditelja ili staraoca.

(2) Za dijete čiji roditelji ne žive zajedno mjesna nadležnost se određuje prema prebivalištu roditelja kome je dijete povjereno na zaštitu i vaspitanje, odnosno prema prebivalištu roditelja kod koga se dijete nalazi.

(3) Ako nijedan od roditelja djeteta nije poznat ili ako nije poznato njegovo prebivalište, postupak vodi Centar na čijem području se dijete zateklo.

Član 70

(1) Mjesna nadležnost se ne mijenja zbrinjavanjem lica u ustanovu ili hraniteljsku porodicu.

(2) Ako se izmijene okolnosti na osnovu kojih je po ovom zakonu bila određena mjesna nadležnost, postupak nastavlja nadležni Centar.

(3) Ako po okončanju postupka korisnik kome je priznato pravo promijeni prebivalište, Centar je dužan da u roku od 15 dana spise predmeta o priznatom pravu dostavi nadležnom Centru novog mjesta prebivališta korisnika, koji ima obavezu da u roku od 30 dana od dana dobijanja spisa donese novo rješenje o pravu korisnika.

(4) Do okončanja postupka iz stava 3. ovog člana Centar koji je priznao pravo prije nastupanja promjene obezbijediće izvršenje tog prava.

(5) O sukobu mjesne nadležnosti između centara rješava Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada), na prijedlog ministarstva nadležnog za poslove uprave.

Član 71

Kada se kao korisnik prava iz ovog zakona pojavljuje porodica, za nosioca prava se određuje punoljetni član porodice domaćinstva za kojeg se utvrdi da će na najbolji način raspolagati ostvarenim pravima.

Član 72

O žalbi protiv rješenja prvostepenog organa rješava ministar.

Član 73

(1) Prava na novčanu pomoć i dodatak za pomoć i njegu drugog lica pripadaju korisniku od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

(2) Pravo na podršku u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju, smještaj u ustanovu, zbrinjavanje u hraniteljsku porodicu, pomoć i njegu u kući, dnevno zbrinjavanje i jednokratnu novčanu pomoć pripada korisniku od dana priznavanja prava.

(3) Žalba na rješenje o priznatom pravu ne odgađa njegovo izvršenje.

(4) Pravo iz socijalne zaštite traje dok postoje uslovi propisani za sticanje i korišćenje tog prava.

(5) Prava iz stava 1. ovog člana prestaju prvog dana narednog mjeseca od nastanka okolnosti za prestanak prava, a prava iz stava 2. ovog člana prestaju danom nastanka okolnosti za prestanak prava.

Član 74

(1) Korisnik prava iz ovog zakona, odnosno njegov zakonski zastupnik ili staralac dužan je da nadležnom Centru prijavi svaku promjenu koja je od uticaja na priznato pravo i utvrđenu obavezu, u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

(2) Sve promjene koje su od uticaja na korišćenje prava i utvrđenih obaveza po ovom zakonu uzimaju se u obzir od prvog dana narednog mjeseca po njihovom nastupanju.

Član 75

(1) Prilikom rješavanja o zahtjevu korisnika za priznavanje prava iz ovog zakona Centar je dužan da odluči o zahtjevu i da sagleda ukupno stanje socijalne ugroženosti i potrebe pojedinca i porodice, te utvrdi i druga prava sa kojima se na najcjelishodniji način potrebe mogu zadovoljiti.

(2) Centar je dužan da tokom postupka za ostvarivanje prava iz sistema socijalne zaštite izradi individualni plan mjera i aktivnosti u tretmanu i utvrdi svrhu koja se njime želi postići, te preduzme potrebne aktivnosti da se lice sa teškoćama osposobi za brigu o sebi i članovima porodice.

(3) Pri donošenju plana, Centar saraduje sa licem koje se obratilo za pomoć i članovima njegove porodice.

Član 76

(1) Centar koji rješava o pravima iz socijalne zaštite preispituje uslove za korišćenje prava na koje utiče imovinsko stanje i visina prihoda do oktobra tekuće godine.

(2) Za ostala prava provjera uslova se vrši jednom godišnje, a prema planu Centra.

(3) U postupku preispitivanja uslova za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite novo rješenje se donosi ukoliko je došlo do promjena koje imaju uticaj na dalje korišćenje prava.

Član 77

(1) Ministarstvo može izvršiti reviziju rješenja o priznatim pravima iz ovog zakona.

(2) U vršenju revizije Ministarstvo stavlja na prvostepeno rješenje zabilježbu da je revizija izvršena i da je rješenje u skladu sa zakonom ili ukida, odnosno poništava i vraća prvostepeno rješenje na ponovno odlučivanje, ako rješenje nije u skladu sa zakonom.

(3) Postupak revizije ne odgađa izvršenje rješenja.

Član 78

(1) O korisnicima prava iz ovog zakona i pruženim uslugama Ministarstvo vodi jedinstvenu evidenciju.

(2) Jedinstvena evidencija korisnika prava iz stava 1. ovog člana vodi se u skladu sa zakonom kojim se propisuje jedinstveno uređivanje prava na gotovinsku naknadu.

(3) Ustanove socijalne zaštite vode evidenciju o ostvarenim pravima i uslugama i korisnicima prema polnoj, starosnoj, etničkoj, vjerskoj, socijalnoj pripadnosti i prema drugim kriterijumima za koje se utvrdi da su neophodni.

(4) Evidenciju o korisnicima, njihovim pravima i pruženim uslugama obezbjeđuju i čuvaju kao službenu tajnu lica kojima je dostupna zbog prirode njihovog posla.

(5) Podaci iz evidencije ne smiju se davati drugim licima ili u javnost na način koji bi omogućio otkrivanje identiteta korisnika.

(6) Ministar donosi pravilnik o vođenju evidencija u socijalnoj zaštiti.

(7) Pravilnikom iz stava 6. ovog člana propisuju se sadržaj i način vođenja evidencija korisnika prava i usluga, kao i obrazac evidencije.

Član 79

(1) Stručni radnici i radnici na ostalim poslovima socijalne zaštite dužni su da podatke o materijalnoj i socijalnoj ugroženosti pojedinca ili porodice, kao i o uzrocima, okolnostima i posljedicama tog stanja čuvaju kao službenu tajnu.

(2) Stručnog radnika ili radnika na ostalim poslovima socijalne zaštite može razriješiti dužnosti čuvanja službene tajne nadležni organ ustanove, sud, korisnik ili njegov zakonski zastupnik, i to u slučaju opravdanog interesa za korisnika ili zaštite šireg društvenog interesa.

VI - USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 80

(1) Ostvarivanje prava na socijalnu zaštitu utvrđenih ovim zakonom vrše ustanove socijalne zaštite.

(2) Ustanovu socijalne zaštite može osnovati Vlada, jedinica lokalne samouprave, pravno i fizičko lice u skladu sa zakonom koji uređuje sistem javnih službi.

Član 81

Ustanove socijalne zaštite koje se osnivaju u skladu sa ovim zakonom su:

- a) zavod za socijalnu zaštitu,
- b) centar za socijalni rad,
- v) ustanova socijalne zaštite za smještaj,
- g) ustanova socijalne zaštite za dnevno zbrinjavanje i usluge,
- d) centar za pomoć i njegu u kući,
- đ) gerontološki centar,
- e) centar za socijalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom,
- ž) centar za vaspitanje djece i omladine,
- z) centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju,

- i) prihvatilište i
- j) savjetovalište.

Član 82

- (1) Za osnivanje ustanove socijalne zaštite i obavljanje djelatnosti iz socijalne zaštite potrebno je ispuniti uslove u pogledu prostora, opreme i potrebnog broja stručnih i drugih radnika.
- (2) Ministar donosi pravilnik o ispunjenosti uslova iz stava 1. ovog člana.
- (3) Ministar rješenjem utvrđuje ispunjenost uslova za osnivanje ustanove socijalne zaštite i obavljanje djelatnosti iz socijalne zaštite.
- (4) Ministar rješenjem utvrđuje visinu troškova u postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za osnivanje ustanova socijalne zaštite i obavljanje djelatnosti iz socijalne zaštite.
- (5) Rješenje ministra iz stava 3. ovoga člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.
- (6) Troškove postupka utvrđivanja uslova koje snosi podnosilac zahtjeva čine prihod budžeta Republike.
- (7) Na osnovu odluke o osnivanju i rješenja iz stava 3. ovog člana, ustanova socijalne zaštite upisuje se u sudski registar, čime stiče svojstvo pravnog lica i uslove za početak rada.

Član 83

- (1) Na osnovu rješenja o ispunjenosti uslova za osnivanje i rješenja o upisu u registar kod nadležnog suda, ustanova socijalne zaštite upisuje se i u Registar ustanova socijalne zaštite, koje vodi Ministarstvo.
- (2) Ministar donosi pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra ustanova socijalne zaštite.

Član 84

- (1) Ustanova socijalne zaštite za smještaj korisnika obavezna je da primi korisnika ako raspolaže slobodnim mjestom i ako korisnik ispunjava uslove propisane za prijem u ustanovu, utvrđene ovim zakonom i drugim propisima.
- (2) Prijem korisnika u ustanovu socijalne zaštite za smještaj vrši se na osnovu rješenja Centra ili na osnovu ugovora zaključenog sa korisnikom koji sam snosi troškove smještaja.
- (3) Ustanova socijalne zaštite za smještaj ne može otpustiti korisnika prije nego što preduzme sve mjere utvrđene ugovorom o smještaju korisnika.
- (4) Prije nego što otpusti korisnika, ustanova za smještaj korisnika dužna je da razmotri, zajedno sa drugom stranom potpisnicom ugovora o smještaju, mogućnosti primjene drugih oblika socijalne zaštite korisnika.

Član 85

Ustanove socijalne zaštite u obavljanju svoje djelatnosti sarađuju sa korisnikom, porodicom, građanima, ustanovama u oblasti zdravstva, vaspitanja, obrazovanja, osposobljavanja i rehabilitacije, udruženjima građana, humanitarnim organizacijama, privrednim društvima, vjerskim organizacijama, fondacijama i drugim organizacijama i ustanovama.

Član 86

- (1) U postupku osnivanja, upravljanja, rukovođenja, nadzora i ukidanja ustanova socijalne zaštite primjenjuju se odredbe ovog zakona i zakona koji uređuje sistem javnih službi.
- (2) Organi upravljanja u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada i jedinica lokalne samouprave su direktor i upravni odbor.
- (3) Organ upravljanja u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač pravno i fizičko lice je direktor.
- (4) Ustanove socijalne zaštite mogu vršiti promjenu svoje djelatnosti samo uz saglasnost osnivača.

Član 87

- (1) Ustanovom socijalne zaštite rukovodi direktor kojeg imenuje i razrješava osnivač.

- (2) Direktor ustanove socijalne zaštite imenuje se na period od četiri godine iz reda stručnih radnika iz člana 91. ovog zakona, sa radnim iskustvom u struci od najmanje pet godina i položenim stručnim ispitom za rad u organima uprave.
- (3) U ustanovama socijalne zaštite za direktora mogu biti imenovana, pored stručnih radnika, i lica koja imaju visoku stručnu spremu ekonomskih usmjerenja pod uslovima iz stava 2. ovog člana.
- (4) Direktora Centra za socijalni rad imenuje osnivač uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Član 88

- (1) Upravni odbor ustanove imenuje i razrješava osnivač.
- (2) Sastav i broj članova upravnog odbora ustanove propisuje se aktom o osnivanju u skladu sa zakonom.

Član 89

- (1) Ustanova socijalne zaštite podnosi izvještaj o svom radu osnivaču i Ministarstvu.
- (2) Izvještaj iz stava 1. ovog člana ustanova socijalne zaštite podnosi jednom godišnje.

Član 90

Poslove socijalne zaštite u ustanovama socijalne zaštite obavljaju stručni radnici i radnici na ostalim poslovima socijalne zaštite.

Član 91

- (1) Stručni radnici prema ovom zakonu su lica koja su stekla obrazovanje prvog ciklusa u trajanju od najmanje tri, a najviše četiri godine i vrednuju se sa najmanje 180, odnosno 240 ECTS bodova, odnosno da imaju stručnu spremu stečenu prema zakonu koji reguliše visoko obrazovanje, odgovarajućeg usmjerenja.
- (2) Stručni radnici u Centru su radnici sljedećih zanimanja: diplomirani socijalni radnik, diplomirani pravnik, diplomirani psiholog, diplomirani sociolog, menadžer socijalne politike i socijalne zaštite, diplomirani pedagog, diplomirani specijalni pedagog i diplomirani defektolog (diplomirani specijalni edukator i rehabilitator).
- (3) Stručni radnici zaposleni u ustanovama za smještaj korisnika, pored zanimanja iz stava 2. ovog člana, su i zaposleni koji su završili odgovarajuća pedagoška i zdravstvena usmjerenja.

Član 92

Radnici na ostalim poslovima socijalne zaštite prema ovom zakonu su lica koja imaju zakonom priznato obrazovanje, a koji su angažovani na poslovima neposredne ili posredne podrške korisnicima, njegovanja, neposredne pomoći, zbrinjavanja i vaspitanja korisnika u ustanovama iz člana 81. ovog zakona.

Član 93

- (1) Stručni radnici zaposleni u ustanovama socijalne zaštite polažu stručni ispit za rad u oblasti socijalne zaštite.
- (2) Stručni ispit polaže se pred komisijom koju imenuje ministar.
- (3) Rješenjem ministra o imenovanju članova komisije iz stava 2. ovog člana utvrđuje se i naknada za rad komisije.
- (4) Troškove za polaganje stručnog ispita koje snosi podnosilac zahtjeva čine prihod budžeta Republike.
- (5) Ministar rješenjem utvrđuje visinu troškova iz stava 4. ovog člana za polaganje stručnog ispita.
- (6) Ministar donosi pravilnik o polaganju stručnog ispita u oblasti socijalne zaštite u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (7) Pravilnikom iz stava 6. ovog člana propisuju se uslovi i način obavljanja pripravnčkog staža, postupak i program polaganja stručnog ispita za stručne radnike za rad u oblasti socijalne zaštite.

Član 94

Pojedini poslovi u socijalnoj zaštiti mogu se obavljati dobrovoljno, odnosno volonterskim radom pod nadzorom stručnih radnika.

Član 95

Stručni radnici i radnici na ostalim poslovima socijalne zaštite imaju pravo i obavezu da se stručno usavršavaju radi unapređivanja obavljanja poslova.

Član 96

(1) Ustanove socijalne zaštite dužne su da obezbijede uslove za uvođenje supervizije stručnim radnicima i radnicima na ostalim poslovima socijalne zaštite kojom se obezbjeđuje organizovana i stalna stručna podrška radi kvalitetnijeg i profesionalnijeg obavljanja poslova i pružanja usluga korisnicima.

(2) Poslove supervizije obavljaju obrazovani supervizori koji su zvanje supervizora stekli u verifikovanim procesima obrazovanja od strane nadležnih obrazovnih institucija.

(3) Ministar donosi uputstvo o superviziji u ustanovama socijalne zaštite.

(4) Uputstvom iz stava 3. ovog člana propisuju se uslovi i način obavljanja supervizije u ustanovama socijalne zaštite.

Član 97

Na postupak zaključivanja ugovora o radu sa stručnim i ostalim radnicima, radno vrijeme, odmor i odsustva, plate i naknade po osnovu rada, zaštita prava iz radnog odnosa, rješavanje sporova između radnika i ustanove, učešće radnika i sindikata u zaštiti prava radnika, prestanak ugovora o radu i druga prava i obaveze koje nastaju po osnovu radnog odnosa primjenjuje se zakon koji reguliše oblast radnih odnosa, zakon koji reguliše obračun plate i drugih primanja zaposlenih u javnim službama i kolektivni ugovori.

Član 98

(1) Ukoliko se u ustanovi socijalne zaštite organizuje štrajk, mora se obezbijediti, zavisno od djelatnosti, nesmetano i kontinuirano obavljanje sljedećih poslova:

a) redovna isplata novčanih primanja korisnicima,

b) smještaj, ishrana i zdravstvena zaštita korisnika smještenih u ustanove socijalne zaštite i

v) pomoć i njega u kući.

(2) Za obavljanje poslova i zadataka iz stava 1. ovoga člana, koji moraju da se sprovedu za vrijeme trajanja štrajka, kao i način i uslove za obavljanje tih poslova i zadataka primjenjivaće se odredbe zakona koji reguliše oblast štrajka.

1. Zavod za socijalnu zaštitu

Član 99

(1) Vlada osniva Zavod za socijalnu zaštitu, kao razvojnu ustanovu, radi praćenja, unapređivanja, planiranja, podsticanja razvoja i obavljanja istraživačkih i stručnih poslova u oblasti socijalne zaštite.

(2) Zavod za socijalnu zaštitu:

a) prati i proučava socijalne pojave i probleme, izrađuje analize i izvještaje o stanju u oblasti socijalne zaštite i predlaže mjere za unapređivanje socijalne zaštite,

b) razvija standarde, kriterijume i normative za obavljanje stručnih poslova u oblasti socijalne zaštite,

v) obavlja stručne poslove koji se odnose na razvoj, praćenje i osiguranje kvaliteta rada zaposlenih u socijalnoj zaštiti,

g) ministarstvu nadležnom za socijalnu zaštitu predlaže plan usavršavanja kadrova sa planom prioritarnih programa obuke u socijalnoj zaštiti,

d) unapređuje baze podataka od značaja za sistem socijalne zaštite,

- đ) organizuje usavršavanje stručnih radnika,
 - e) prati primjenu standarda usluga socijalnog rada i socijalne zaštite,
 - ž) izrađuje za republičke organe ili ustanove stručne elaborate i na njihov zahtjev daje stručno mišljenje o pojedinim pitanjima iz oblasti socijalne zaštite i socijalne politike,
 - z) sprovodi istraživanja u oblasti socijalne zaštite,
 - i) objavljuje rezultate svoga rada, podatke i publikacije iz okvira svoje djelatnosti,
 - j) sačinjava i publikuje monografije, časopise i zbornike radova, stručne priručnike, vodiče, informatore, studije i primjere dobre prakse,
 - k) inicira, učestvuje i organizuje naučne i stručne skupove i saraduje sa domaćim i međunarodnim organizacijama i
 - l) obavlja i druge poslove određene drugim propisima i statutom.
- (3) Sredstva za rad Zavoda za socijalnu zaštitu obezbjeđuju se iz sredstava budžeta Republike i drugih izvora po osnovu obavljanja djelatnosti.

2. Centar za socijalni rad

Član 100

- (1) Centar je ustanova socijalne zaštite koju osniva jedinica lokalne samouprave.
- (2) Jedinice lokalne samouprave mogu osnovati zajednički Centar u skladu sa zakonom koji reguliše oblast lokalne samouprave.
- (3) Kada jedinice lokalne samouprave osnivaju zajednički Centar, osnivačkim aktom utvrđuje se koja jedinica imenuje organe i uređuje druga pitanja u vezi sa radom zajedničkog Centra, u skladu sa zakonom.

Član 101

- (1) U sprovođenju djelatnosti socijalne zaštite i socijalnog rada Centar vrši javna ovlašćenja:
 - a) pruža prvu stručnu pomoć građanima,
 - b) rješava u prvom stepenu o ostvarivanju prava utvrđenih ovim zakonom i odlukama o proširenim pravima u jedinicama lokalne samouprave,
 - v) rješava u prvom stepenu o ostvarivanju prava iz oblasti dječje zaštite,
 - g) rješava u prvom stepenu o ostvarivanju prava iz oblasti porodično-pravne zaštite i starateljstva,
 - d) radi na sprovođenju mjera prema maloljetnim licima u krivičnom postupku,
 - đ) pruža socijalne usluge u postupku rješavanja o pravima iz oblasti socijalne zaštite,
 - e) vrši nadzor nad hraniteljskim porodicama,
 - ž) vodi evidenciju i dokumentaciju o pravima, pruženim uslugama i preduzetim mjerama u okviru svoje djelatnosti i izdaje uvjerenja na osnovu evidencije i
 - z) vrši isplatu novčanih prava utvrđenih ovim zakonom i drugim propisima i opštim aktima.
- (2) Osim poslova iz stava 1. ovog člana, Centar obavlja i stručne poslove u sprovođenju socijalne zaštite i socijalnog rada, porodične i dječje zaštite, i to:
 - a) otkriva i prati socijalne potrebe građana i probleme u oblasti socijalne zaštite,
 - b) predlaže i preduzima mjere u rješavanju socijalnih potreba građana i prati njihovo izvršenje,
 - v) predlaže mjere za unapređivanje socijalne zaštite i planiranje razvoja sistema socijalne zaštite u lokalnim zajednicama, organizuje i sprovodi odgovarajuće oblike socijalne i dječje zaštite i neposredno pruža socijalne usluge,
 - g) prati stanje u oblasti dječje i porodično-pravne zaštite, pokreće inicijative i predlaže mjere za unapređivanje sistema dječje i porodične zaštite,
 - d) razvija i unapređuje preventivne aktivnosti koje doprinose sprečavanju i suzbijanju socijalnih problema,
 - đ) pruža dijagnostičke usluge, sprovodi odgovarajući tretman, savjetodavne, terapijske usluge i stručnu pomoć korisnicima,

- e) podstiče, organizuje i koordinira profesionalni i dobrovoljni rad u oblasti socijalne zaštite,
- ž) radi na razvoju raznovrsnih modela zbrinjavanja korisnika u zajednici i socijalnih usluga u skladu sa potrebama korisnika, razvija socijalni rad u zajednici,
- z) pruža usluge pomoći i njege u kući, dnevnog zbrinjavanja i prihvatilišta,
- i) podstiče i razvija samopomoć, dobrovoljni rad, međuljudsku solidarnost, dobrotvorne i humanitarne djelatnosti,
- j) obavlja poslove savjetovališta za probleme braka i porodice, vaspitanja djece, usvojenja, odnosa roditelja i djece,
- k) obavlja analitičko-istraživačke poslove u lokalnim zajednicama i
- l) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i odlukama jedinica lokalne samouprave.

Član 102

- (1) Centar svoju djelatnost obavlja primjenjujući savremena stručna i naučna znanja, važeće zakonske i druge propise, koristeći metode socijalnog i drugog stručnog rada.
- (2) Stručni rad Centra zasniva se na primjeni metoda timskog rada.

Član 103

U obavljanju djelatnosti iz člana 101. ovog zakona Centar saraduje sa drugim javnim organizacijama i ustanovama, organima uprave, udruženjima građana, vjerskim zajednicama, humanitarnim organizacijama, te drugim domaćim i stranim fizičkim i pravnim licima koji učestvuju u obavljanju djelatnosti socijalne zaštite.

Član 104

- (1) Statutom Centra definiše se djelatnost, organi upravljanja, njihove nadležnosti i načini odlučivanja, organizacija, stručna radna tijela, te druga pitanja važna za njegovu organizaciju i rad.
- (2) Statut Centra donosi upravni odbor, na koji saglasnost daje osnivač.

Član 105

- (1) Centar osniva stručno vijeće.
- (2) Stručno vijeće čine svi stručni radnici Centra.
- (3) Stručno vijeće raspravlja i daje mišljenje i prijedloge o stručnim pitanjima koja se odnose na djelatnost u sklopu nadležnosti utvrđenih ovim zakonom i drugim propisima, kao i aktima same službe, organizaciju Centra, najsloženijim stručnim pitanjima koja su u vezi sa sprovođenjem zakona i drugih aktivnosti u pojedinim slučajevima i situacijama, potrebi dodatnog usavršavanja i drugim pitanjima uređenim statutom Centra.

Član 106

- (1) Pripravnost zaposlenih u Centru je poseban oblik rada van radnog vremena kod kojeg zaposleni mora biti stalno dostupan da bi izvršio neodložnu intervenciju.
- (2) Plan pripravnosti rada donosi direktor Centra. (3) Prava zaposlenih za vrijeme pripravnosti ostvaruju se u skladu sa Zakonom o radu, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu.

3. Ustanove socijalne zaštite za smještaj

Član 107

Ustanove socijalne zaštite za smještaj korisnika su:

- a) dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja,
- b) dom za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju,
- v) dom za lica sa invaliditetom i
- g) dom za starija lica.

Član 108

- (1) Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja obezbjeđuje zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja i djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama.
- (2) U okviru zbrinjavanja djece i omladine iz stava 1. ovog člana obezbjeđuju se stanovanje, ishrana, odijevanje, vaspitanje, pomoć u obrazovanju i osposobljavanju za rad, njega, briga o zdravlju i drugim potrebama djece i omladine.
- (3) Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja može u okviru svoje djelatnosti formirati posebno odjeljenje za privremeno zbrinjavanje djece sa društveno neprihvatljivim ponašanjem, dok traju razlozi za ovim vidom socijalne zaštite.
- (4) Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja može u okviru svoje djelatnosti formirati prihvatilište za trudnice i majke sa djecom do godinu dana života djeteta kojima je usljed materijalne neobezbijeđenosti, neriješenog stambenog pitanja, narušenih porodičnih odnosa i drugih okolnosti potrebno privremeno zbrinjavanje.
- (5) Rad odjeljenja iz stava 3. i prihvatilišta iz stava 4. ovoga člana organizuje se u odvojenom prostoru ustanove.

Član 109

- (1) Dom za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju obezbjeđuje djeci i omladini koja imaju smetnje u fizičkom, mentalnom ili čulnom razvoju smještaj, ishranu, odijevanje, zdravstvenu zaštitu, vaspitanje i obrazovanje, rekreativne, kulturno-zabavne aktivnosti, radno-okupacionu terapiju, a u skladu sa njihovim sposobnostima, vrstom i stepenom invalidnosti, pomoć u obrazovanju i osposobljavanju.
- (2) Aktom o osnivanju doma za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju definiše se vrsta invaliditeta djece i omladine koja će se zbrinjavati u ustanovi.
- (3) Ustanova iz stava 1. ovog člana može organizovati dnevni boravak za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju.

Član 110

- (1) Dom za lica sa invaliditetom obezbjeđuje licima: potpuno zbrinjavanje, što podrazumijeva stanovanje, ishranu, odijevanje, njegu, zdravstvenu zaštitu, kulturno-zabavne aktivnosti i oblačenje u skladu sa njihovim potrebama i psihofizičkim sposobnostima, odgovarajuće oblike obrazovanja, osposobljavanja i radne aktivnosti, radnoterapijsko angažovanje pod posebnim uslovima u skladu sa njihovom osposobljenošću za rad.
- (2) Dom za lica sa invaliditetom radi na ublažavanju ili otklanjanju posljedica u njihovom razvoju u skladu sa njihovim psihičkim, fizičkim i čulnim sposobnostima.
- (3) Ustanova iz stava 1. ovog člana može organizovati dnevni boravak lica sa smetnjama u razvoju.
- (4) Ukoliko ustanova istovremeno zbrinjava djecu i punoljetna lica, neophodno je formirati izdvojeno odjeljenje za djecu, koje je prostorno i fizički odvojeno od ostalog dijela ustanove.
- (5) Aktom o osnivanju doma za lica sa invaliditetom definiše se vrsta invaliditeta lica koja će se zbrinjavati u ustanovi.

Član 111

- (1) Dom za starija lica svojim korisnicima obezbjeđuje stanovanje, ishranu, njegu, odijevanje, zdravstvenu zaštitu, kulturno-zabavne, rekreativne, okupacione i druge aktivnosti, usluge socijalnog rada i druge usluge zavisno od potreba, sposobnosti i interesovanja korisnika.
- (2) Dom za starija lica može, u skladu sa ovim zakonom, obavljati poslove pružanja pomoći i njege u kući i dnevnog zbrinjavanja za starija lica na osnovu ugovora koji zaključi sa pravnim i fizičkim licima.
- (3) Dom za starija lica može, u skladu sa ovim zakonom, obavljati i poslove savjetovališta i pripreme korisnika i građana za proces starenja.
- (4) Dom za starija lica može imati socijalno-gerijatrijsko odjeljenje gdje se pružaju usluge starijim licima koja zbog svoga psihofizičkog i zdravstvenog stanja imaju potrebu za intenzivnom brigom i njegovom.

(5) Dom za starija lica može formirati prihvatilište za starija lica koja su u stanju akutne socijalne potrebe za privremenim zbrinjavanjem.

4. Ustanove socijalne zaštite za dnevno zbrinjavanje i usluge

Član 112

(1) Ustanove socijalne zaštite za dnevno zbrinjavanje i usluge osnivaju se u skladu sa ovim zakonom radi ostvarivanja prava na zbrinjavanje i usluge izvan vlastite porodice koje se realizuju u toku dana.

(2) Ustanove socijalne zaštite za dnevno zbrinjavanje i usluge koje se osnivaju u skladu sa ovim zakonom su:

- a) centar za dnevno zbrinjavanje djece i omladine,
- b) centar za dnevno zbrinjavanje odraslih lica i
- v) centar za specijalističke socijalne usluge.

Član 113

(1) Centar za dnevno zbrinjavanje djece i omladine zbrinjava djecu i omladinu sa smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju, djecu sa poremećajima u ponašanju, djecu sa društveno neprihvatljivim ponašanjem i djecu sa drugim problemima u razvoju i obezbjeđuje dnevni boravak, ishranu, zdravstveni nadzor, vaspitno-obrazovni rad, osposobljavanje za rad, radne aktivnosti i kulturno-zabavne i rekreativne aktivnosti, prema njihovim sposobnostima, sklonostima i ispoljenom interesu.

(2) Ustanova iz stava 1. ovog člana može zbog radnog osposobljavanja korisnika uključiti u proizvodni rad prema njegovim sposobnostima, pod posebnim uslovima i stalnim nadzorom.

(3) Aktom o osnivanju centra za dnevno zbrinjavanje djece i omladine definiše se vrsta usluga koje će se pružati.

Član 114

(1) Centar za dnevno zbrinjavanje odraslih lica obezbjeđuje na najadekvatniji način zadovoljavanje osnovnih životnih potreba odraslim licima sa invaliditetom i starijim licima kroz dnevno zbrinjavanje.

(2) U ustanovi iz stava 1. ovog člana korisnicima se obezbjeđuju: dnevni boravak, ishrana, zdravstveni nadzor, radna i okupaciona terapija, kulturno-zabavne i rekreativne aktivnosti i druge aktivnosti prema njihovim sposobnostima i sklonostima.

(3) Ustanova iz stava 1. ovog člana može se osnovati kao samostalna ili u okviru drugih ustanova socijalne zaštite koje pružaju usluge odraslim i starijim licima.

(4) Aktom o osnivanju centra za dnevno zbrinjavanje odraslih lica definiše se vrsta usluga koje će se pružati.

Član 115

(1) Centar za specijalističke socijalne usluge obezbjeđuje pružanje različitih stručnih socijalnih usluga pojedincima i grupama, kao što su: procjena stanja i dijagnostika, savjetodavni rad, individualni i grupni tretmani, podrška hraniteljskim porodicama, socijalna rehabilitacija i rehabilitacija, resocijalizacija, zaštićeno stanovanje, stanovanje uz podršku, usluge SOS telefona, personalna asistencija za lica sa invaliditetom i druge usluge koje su ustanovljene planovima razvoja jedinica lokalne samouprave i odlukama o proširenim pravima.

(2) Aktom o osnivanju ustanove iz stava 1. ovog člana definiše se vrsta i obim specijalističkih socijalnih usluga koje će se pružati u ustanovi.

5. Centar za pomoć i njegu u kući

Član 116

(1) Centar za pomoć i njegu u kući obezbjeđuje starijim i iznemoglim licima, licima sa invaliditetom i drugim odraslim licima obavljanje neophodnih kućnih poslova i njegu u njihovom domaćinstvu.

- (2) Centar za pomoć i njegu u kući obezbjeđuje djeci sa smetnjama u razvoju i djeci sa težim hroničnim oboljenjima njegu u njihovom domaćinstvu.
- (3) Centar za pomoć i njegu u kući mogu osnovati ustanove socijalne zaštite, udruženja građana, vjerske organizacije ili fizička lica u skladu sa zakonom.

6. Gerontološki centar

Član 117

- (1) Gerontološki centar je ustanova razvojnog karaktera koja pruža interdisciplinarne usluge starijim licima.
- (2) Osim djelatnosti utvrđene u članu 111. ovog zakona, gerontološki centar se bavi praćenjem, proučavanjem, vrednovanjem i izvještavanjem o socijalnim i zdravstvenim potrebama, a u skladu sa tim i razvojem i obezbjeđivanjem usluga koje su direktno usmjerene na unapređivanje kvaliteta institucionalnog i vaninstitucionalnog zbrinjavanja starijih lica, koordinacijom djelatnosti aktera u sistemu socijalne zaštite starijih lica, saradnjom sa drugim sektorima i osposobljavanjem i obrazovanjem onih koji sprovode zaštitu starijih lica.
- (3) Gerontološki centar sprovodi programe primarne, sekundarne i tercijarne prevencije za starost.
- (4) Gerontološki centar može pružati i usluge stanovanja uz podršku.

7. Centar za socijalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom

Član 118

- (1) Centar za socijalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom je ustanova koja licima sa invaliditetom pruža usluge socijalne habilitacije, rehabilitacije i osposobljavanja za samostalan život u neposrednoj okolini gdje žive.
- (2) Centar za socijalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom obezbjeđuje korisnicima usluge, kao što su: obuka za korišćenje ortopedskih pomagala, obuka za korišćenje Brajevog pisma i gestovnog jezika, polaganje raznih kurseva primjerenih svojim sposobnostima, primjena radno-okupacione terapije, kulturne i sportske aktivnosti, informisanje i drugi sadržaji koji su direktno usmjereni prema unapređivanju socijalnog statusa i socijalnog uključivanja.
- (3) Centar za socijalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom u svome radu neposredno saraduje sa drugim institucijama, ustanovama i sa udruženjima građana koja okupljaju lica sa invaliditetom.
- (4) Aktom o osnivanju ustanove iz stava 1. ovog člana definiše se ciljna populacija lica sa invaliditetom kojima će se obezbjeđivati usluge u ustanovi.

8. Centar za vaspitanje djece i omladine

Član 119

- (1) Centar za vaspitanje djece i omladine obezbjeđuje zbrinjavanje, vaspitanje i obrazovanje, profesionalno osposobljavanje i zdravstvenu zaštitu djece i omladine sa poremećajima u ponašanju i preduzima odgovarajuće preventivne mjere.
- (2) U centru za vaspitanje djece i omladine izvršava se vaspitna mjera upućivanje u vaspitnu ustanovu.
- (3) Centar iz stava 1. ovoga člana može organizovati i dnevno zbrinjavanje i prihvatilište za djecu koja se usljed raznih okolnosti nađu van mjesta prebivališta.

9. Centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju

Član 120

- (1) Centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju je ustanova koja se bavi razvojem i obezbjeđivanjem usluga koje su direktno usmjerene na unapređivanje kvaliteta zbrinjavanja djece i omladine sa smetnjama u razvoju.

- (2) U Centru za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju sprovode se programi rehabilitacije i rehabilitacije, socijalne podrške, vaspitanja i obrazovanja, radno-okupacioni programi u skladu sa sposobnostima i stepenom invalidnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju.
- (3) Centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju pruža interdisciplinarne usluge u saradnji sa drugim sektorima koji sprovode osposobljavanje i obrazovanje djece i omladine sa smetnjama u razvoju.
- (4) Aktom o osnivanju Centra za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju definiše se vrsta invaliditeta djece i omladine kojima će se pružati usluge.
- (5) Centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju može organizovati smještaj korisnika, usluge stanovanja uz podršku i dnevnog zbrinjavanja.

10. Prihvatište

Član 121

- (1) Prihvatište je ustanova u kojoj se na kraći period zbrinjavaju napuštena djeca, djeca sa poremećajima u ponašanju, odrasla lica društveno-negativnog ponašanja, trudnice i majke sa djecom do godinu dana života djeteta, kojima je usljed materijalne neobezbijeđenosti, neriješenog stambenog pitanja, narušenih porodičnih odnosa i sličnih situacija potrebno privremeno zbrinjavanje, žrtve nasilja u porodici, kao i druga lica koja imaju potrebu za hitnom socijalnom zaštitom.
- (2) U prihvatilištu se sprovodi dijagnostičko-opservacioni tretman, kao i pružanje neophodnih mjera zaštite.
- (3) U prihvatilištu se primjenjuju zdravstveno-higijenske, vaspitno-obrazovne i psihosocijalne mjere i zadovoljavanje egzistencijalnih i drugih potreba korisnika.
- (4) Boravak u prihvatilištu može da traje do tri mjeseca i tokom tog vremena je potrebno utvrditi odgovarajući oblik zbrinjavanja.
- (5) Prihvatište iz stava 1. ovog člana može se organizovati i u okviru odgovarajućih ustanova socijalne zaštite koje zbrinjavaju korisnike, pod uslovom da je prostor za njegovo funkcionisanje fizički odvojen od ostalog dijela ustanove.
- (6) Aktom o osnivanju prihvatilišta definiše se specifična grupa korisnika, usluge i metode koje će se primjenjivati u prihvatilištu.

11. Savjetovalište

Član 122

- (1) Savjetovalište je ustanova u kojoj se profesionalnim stručnim metodama pruža pomoć pojedincima i porodicama u rješavanju svakodnevnih životnih problema i teškoća, a radi jasnijeg uvida u same probleme i pronalaženja kvalitetnih osnova za njihovo samostalno rješavanje.
- (2) Savjetovalište se može organizovati i u okviru ustanova socijalne zaštite, djelatnosti udruženja građana, kao i u vidu obavljanja samostalne djelatnosti.

VII - SAMOSTALNO OBAVLJANJE POSLOVA SOCIJALNE ZAŠTITE KAO PROFESIONALNE DJELATNOSTI

Član 123

Samostalno obavljanje poslova socijalne zaštite kao profesionalne djelatnosti obuhvata poslove savjetovališta i specijalističkih socijalnih usluga.

Član 124

- (1) Poslove iz člana 123. ovog zakona može obavljati lice koje se prema ovom zakonu smatra stručnim radnikom ako:
 - a) ima odgovarajuću stručnu spremu,
 - b) ima poslovnu sposobnost,
 - v) ima zdravstvenu sposobnost za obavljanje djelatnosti,

g) nije u radnom odnosu i

d) raspolaže odgovarajućim prostorom i opremom.

(2) Poslove iz člana 123. ovog zakona ne može obavljati lice protiv koga se vodi krivični postupak ili koje je pravosnažno osuđeno za krivično djelo.

Član 125

(1) Zahtjev za obavljanje poslova socijalne zaštite iz člana 123. ovog zakona podnosi se Ministarstvu.

(2) Rješenje o odobrenju za rad donosi ministar, nakon što utvrdi da su ispunjeni uslovi za rad propisani ovim zakonom, podzakonskim aktima i drugim propisima.

(3) U slučaju proširenja djelokruga rada primjenjuje se postupak iz st. 1. i 2. ovog člana.

(4) Ministarstvo vodi evidenciju lica koja samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost u socijalnoj zaštiti kojima je odobrilo rad.

(5) Ministar donosi pravilnik o samostalnom obavljanju poslova socijalne zaštite.

(6) Pravilnikom iz stava 5. ovog člana propisuju se uslovi za obavljanje djelatnosti iz člana 123. u pogledu prostora, opreme, stručnih radnika i sadržaj i način vođenja evidencije.

(7) Ministar rješenjem utvrđuje visinu troškova u postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za samostalno obavljanje poslova socijalne zaštite kao profesionalne djelatnosti.

Član 126

Lice koje samostalno obavlja djelatnost iz člana 123. ovog zakona dužno je da u roku od 30 dana od početka svog rada obavijesti Centar na čijem području obavlja djelatnost o načinu i djelokrugu svog rada.

Član 127

Lice koje samostalno obavlja djelatnost u socijalnoj zaštiti dužno je da:

a) u obavljanju poslova iz socijalne zaštite primjenjuje metode stručnog rada,

b) poštuje ličnost korisnika, njegovo dostojanstvo i nepovredivost ličnog i porodičnog života i čuva profesionalnu tajnu,

v) pruži usluge korisniku prema rješenju Centra, a u skladu sa ugovorom vodi evidenciju o pruženim uslugama,

g) daje podatke o svom radu na zahtjev Ministarstva i d) saraduje sa javnim i drugim službama koje se bave socijalnom zaštitom.

Član 128

Odobrenje za samostalno obavljanje poslova iz člana 125. stav 2. ovog zakona kao profesionalne djelatnosti prestaje:

a) odjavom,

b) po sili zakona i

v) rješenjem ministra.

Član 129

Odobrenje za samostalno obavljanje socijalne zaštite po sili zakona prestaje ako lice koje ima odobrenje za rad:

a) umre,

b) izgubi potpuno ili djelimično poslovnu sposobnost,

v) zasnuje radni odnos,

g) bude pravosnažnom sudskom presudom osuđeno za krivično djelo koje je predstavljalo prepreku za dobijanje odobrenja za rad, kao i krivično djelo učinjeno u toj djelatnosti i u vezi sa tom djelatnošću i

d) izgubi opštu ili posebnu zdravstvenu sposobnost za obavljanje poslova.

Član 130

(1) Ministar donosi rješenje o prestanku odobrenja za samostalno obavljanje socijalne zaštite kao profesionalne djelatnosti ako se nedostaci u obavljanju poslova utvrđeni inspekcijskim ili stručnim nadzorom ne otklone u određenom roku.

(2) Rješenje o prestanku odobrenja za obavljanje poslova socijalne zaštite ministar može donijeti i u slučaju ako lice:

- a) kojem je izdato rješenje za obavljanje poslova ne obavlja poslove lično ili ako koristi rad drugih lica suprotno odobrenju i
- b) koje i nakon upozorenja organa koji obavlja inspekcijski nadzor ne postupi po uputstvima.

Član 131

(1) Lice koje samostalno obavlja socijalnu zaštitu kao profesionalnu djelatnost može privremeno prestati da radi zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga.

(2) Lice iz stava 1. ovog člana dužno je da o privremenom prestanku rada obavijesti Ministarstvo i Centar na čijem se području obavlja ta djelatnost.

VIII - FINANSIRANJE SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 132

(1) Socijalna zaštita utvrđena ovim zakonom finansira se iz javnih prihoda koji se obezbjeđuju u budžetu Republike i jedinica lokalne samouprave.

(2) Pojedine socijalne usluge u mješovitom sistemu socijalne zaštite mogu se finansirati donatorskim sredstvima, sredstvima pravnih i fizičkih lica i priložima građana.

(3) Korisnici učestvuju sa vlastitim sredstvima u finansiranju pojedinih prava saglasno uslovima i kriterijumima propisanih ovim zakonom.

Član 133

(1) U budžetu Republike obezbjeđuju se sredstva za:

a) sufinansiranje prava na novčanu pomoć u visini od 50% iznosa iz čl. 23. i 24. ovog zakona,

b) sufinansiranje prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica u visini od 50% iznosa iz člana 34. ovog zakona,

v) finansiranje prava na podršku u izjednačavanju mogućnosti djece i omladine sa smetnjama u razvoju,

g) sufinansiranje troškova smještaja korisnika, smještenih od centara za socijalni rad, u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada,

d) finansiranje izgradnje, adaptacije, sanacije, opremanja i dijela troškova grijanja i održavanja ustanova socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada,

đ) finansiranje djelatnosti Zavoda za socijalnu zaštitu,

e) finansiranje održavanja republičkog informacionog sistema socijalne zaštite,

ž) finansiranje razvojnih programa kojima se unapređuje sistem i djelatnost socijalne zaštite i

z) finansiranje aktivnosti interventne pomoći Republike u slučajevima izuzetnog ugrožavanja životnih uslova i životnog standarda velikog broja građana prouzrokovano ekonomskim, socijalnim i humanitarnim razlozima.

(2) Za korisnike prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica budžet Republike obezbjeđuje sredstva za zdravstveno osiguranje u visini od 50% od potrebnog iznosa za zdravstveno osiguranje.

Član 134

(1) U budžetu jedinice lokalne samouprave obezbjeđuju se sredstva za sufinansiranje prava na novčanu pomoć u visini od 50% iznosa iz člana 24. ovog zakona i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica u visini od 50% iznosa iz člana 34. ovog zakona.

(2) Za korisnike prava na novčanu pomoć i prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica jedinica lokalne samouprave obezbjeđuje sredstva za zdravstveno osiguranje u visini od 50% od potrebnog iznosa za zdravstveno osiguranje.

(3) U budžetu jedinice lokalne samouprave obezbjeđuju se sredstva za finansiranje prava na smještaj u ustanovama, prava na zbrinjavanje u hraniteljskim porodicama, prava na dnevno zbrinjavanje, prava na njegu i pomoć u kući, prava na jednokratnu novčanu pomoć, proširena prava u socijalnoj zaštiti, finansiranje troškova zbrinjavanja korisnika u drugu porodicu, rad centara za socijalni rad i drugih ustanova socijalne zaštite čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave i sredstva za podsticajne i razvojne programe kojima je cilj unapređivanje socijalne zaštite stanovništva.

Član 135

(1) Isplatu novčanih sredstava korisnicima prava po ovom zakonu vrši jedinica lokalne samouprave posredstvom centara, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

(2) Ministar donosi uputstvo o načinu isplate sredstava jedinicama lokalne samouprave.

(3) Uputstvom iz stava 2. ovog člana propisuje se način isplate sredstava koja se prema članu 133. ovog zakona obezbjeđuju u budžetu Republike.

Član 136

(1) Ustanove socijalne zaštite stiču sredstva za rad izvršenjem programa socijalne, zdravstvene i vaspitnoobrazovne djelatnosti, radnog osposobljavanja, prema obimu i kvalitetu usluga i utvrđenim pojedinačnim cijenama i programom u cjelini.

(2) Ustanove socijalne zaštite mogu sticati sredstva i iz drugih izvora.

Član 137

(1) Ministar donosi pravilnik o utvrđivanju cijene usluga smještaja korisnika.

(2) Pravilnikom iz stava 1. ovog člana propisuju se uslovi i način utvrđivanja cijena usluga smještaja u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada.

(3) Ministar rješenjem utvrđuje zaštićene cijene usluga smještaja na godišnjem nivou u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač Vlada.

(4) Ministar rješenjem utvrđuje visinu subvencionisanja dijela troškova smještaja iz člana 133. stav 1. tačka g) ovog zakona, na godišnjem nivou.

(5) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave propisuje uslove i mjerila za utvrđivanje cijene usluga i utvrđuje cijene usluga u socijalnim ustanovama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

IX - NADZOR

Član 138

U oblasti socijalne zaštite vrši se unutrašnji, inspekcijski i stručni nadzor.

Član 139

(1) Unutrašnji nadzor može biti redovni i vanredni i obavlja se po službenoj dužnosti ili na zahtjev korisnika prava, odnosno na zahtjev osnivača ustanove socijalne zaštite.

(2) Unutrašnji nadzor vrši se u skladu sa ovim zakonom, zakonom koji propisuje rad upravnih organa i zakonom o upravnoj inspekciji.

Član 140

(1) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši inspekcija nadležna za socijalnu zaštitu.

(2) Nadzor nad uslovima u pogledu sanitarno-higijenskog stanja u objektima u kojima se obavlja djelatnost socijalne zaštite obavlja nadležna inspekcija.

Član 141

(1) Inspektor u socijalnoj zaštiti dužan je da utvrdi da li je rad ustanove socijalne zaštite, pravnog i fizičkog lica koje obavlja djelatnost socijalne zaštite usklađen sa ovim zakonom i podzakonskim aktima koji regulišu ovu oblast.

(2) Osim prava i dužnosti propisanih zakonom koji reguliše oblast rada inspekcija, inspektor za socijalnu zaštitu ovlašćen je i dužan da:

a) zabrani obavljanje djelatnosti socijalne zaštite bez rješenja o ispunjavanju uslova u pogledu kadra, prostora i opreme i naredi da se objekat u kojem se obavlja djelatnost u predviđenom roku oslobodi od opreme, stvari i korisnika usluga,

b) zabrani obavljanje djelatnosti koja nije navedena u rješenju Ministarstva,

v) zabrani rad ustanove socijalne zaštite koja nije registrovana u sudu, a koja je prema ovom zakonu obavezna da se registruje,

g) zabrani rad ustanove koja u predviđenom roku ne otkloni nedostatke naložene rješenjem inspektora,

d) zabrani otpuštanje korisnika prije nego što se preduzmu sve mjere utvrđene ugovorom o zbrinjavanju korisnika,

đ) zabrani promjenu djelatnosti ustanove bez saglasnosti osnivača,

e) zabrani prijem drugih kategorija korisnika, odnosno pružanje usluga suprotno rješenju Ministarstva,

ž) zabrani druge radnje suprotne ovom zakonu i propisima donesenim na osnovu ovog zakona,

z) naredi usklađivanje djelatnosti sa ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i rješenjem Ministarstva,

i) naredi zaštitu podataka o korisnicima i čuvanje profesionalne tajne,

j) naredi da se obezbijedi minimum procesa rada za vrijeme štrajka u ustanovi i naredi privremeni prestanak rada,

k) naredi da se u određenom roku otklone nedostaci i nepravilnosti utvrđeni inspekcijским pregledom i

l) naredi sprovođenje drugih mjera i radnji propisanih ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Član 142

(1) Ministarstvo nadležno za socijalnu zaštitu vrši nadzor nad sprovođenjem stručnog rada ustanova socijalne zaštite, bez obzira u čijem vlasništvu je ustanova osnovana.

(2) Stručni nadzor obuhvata pregled stanja u pogledu organizacije rada, rada stručnih radnika, radnika na ostalim poslovima socijalne zaštite, saradnika, korišćenja stručnih metoda rada, poštivanja propisanih procedura, kvaliteta i obima obavljenih usluga.

(3) Ustanova socijalne zaštite dužna je da omogući sprovođenje nadzora.

(4) Stručni nadzor obavlja komisija koju imenuje ministar.

(5) Po obavljenom stručnom nadzoru, komisija sastavlja zapisnik o izvršenom nadzoru, utvrđenom stanju i određuje rokove za otklanjanje nedostataka.

(6) Komisija dostavlja zapisnik ministru.

(7) Ministar, na prijedlog komisije iz stava 5. ovog člana, rješenjem nalaže otklanjanje nedostataka koji su utvrđeni zapisnikom komisije i preduzima druge mjere u skladu sa zakonom i drugim propisima.

(8) Ministar donosi pravilnik o vršenju stručnog nadzora.

(9) Pravilnikom iz stava 8. ovog člana propisuju se bliži uslovi i način vršenja stručnog nadzora.

X - NAKNADA MATERIJALNE ŠTETE

Član 143

Korisnik isplaćenog novčanog prava iz ovog zakona dužan je da nadoknadi običnu štetu u skladu sa zakonom koji reguliše oblast obligacionih odnosa, ako je na osnovu neistinitih i netačnih podataka ostvario primanja na koja nije imao pravo, a za koje je znao ili je trebalo da zna da su neistiniti, odnosno netačni.

Član 144

(1) Pravo na vraćanje novčanih iznosa isplaćenih po osnovu korišćenja prava iz ovog zakona od korisnika prava, kao i lica koja su po zakonu dužna da učestvuju u izdržavanju korisnika, ima nadležni organ Republike, jedinice lokalne samouprave i ustanova socijalne zaštite na čiji teret je vršena isplata prava.

(2) U slučaju otuđenja imovine korisnika prava po ovom zakonu, pravo na vraćanje isplaćenih iznosa novčanih i drugih davanja ima organ iz stava 1. ovog člana koji je obezbjeđivao sredstva za korišćenje prava.

(3) Pravo na vraćanje isplaćenih iznosa iz ostavinske mase korisnika u slučaju smrti korisnika po ovom zakonu ima nadležni organ iz stava 1. ovog člana koji je obezbjeđivao sredstva za korišćenje prava.

XI - KAZNE NE ODREDBE

Član 145

(1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj ustanova socijalne zaštite ako:

a) ne obezbijedi ravnopravnost u pristupu i korišćenju prava sadržanih u ovom zakonu (član 3. stav 2),

b) ne izvršava obaveze prema korisniku (član 38. stav 7),

v) ne vodi ili neuredno vodi propisanu evidenciju i dokumentaciju o korisnicima, kao i o stručnom radu (član 78),

g) počne da radi i obavlja djelatnost, a ne ispunjava propisane uslove (član 82),

d) ne izvrši smještaj korisnika kojeg uputi Centar ili opštinski organ nadležan za poslove socijalne zaštite, a ima slobodne kapacitete (član 84. stav 1),

đ) otpusti korisnika suprotno zaključenom ugovoru sa nadležnim Centrom ili opštinskim organom nadležnim za poslove socijalne zaštite (član 84. st. 4. i 5) i

e) u određenom roku ne preduzme mjere za otklanjanje nedostataka utvrđenih unutrašnjim, inspekcijskim i stručnim nadzorom (čl. 139, 140. i 142).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice ustanove socijalne zaštite novčanom kaznom od 500 KM do 2.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. tačka g) ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 500 KM do 2.000 KM.

XII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 146

(1) Ustanove socijalne zaštite će uskladiti svoju organizaciju i opšte akte sa odredbama ovog zakona najkasnije do 31. decembra 2016. godine.

(2) Jedinice lokalne samouprave u kojima nije osnovan Centar osnovaće Centar ili odjeljenje zajedničkog Centra najkasnije do 31. decembra 2017. godine.

(3) Za obavljanje djelatnosti socijalne zaštite ustanove socijalne zaštite i druga pravna lica koja obavljaju djelatnost socijalne zaštite pribaviće rješenje ministra iz člana 82. stav 3. ovog zakona najkasnije do 31. decembra 2016. godine.

(4) Do osnivanja Centra, poslove iz ovog zakona će obavljati nadležne službe za socijalnu zaštitu jedinica lokalne samouprave.

(5) Centar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona izvršiti preispitivanje priznatih prava sa odredbama ovog zakona.

(6) Zahtjevi podneseni prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se u skladu sa zakonom koji je važio u trenutku podnošenja zahtjeva.

Član 147

- (1) Socijalni radnici, pravnici i defektolozi koji obavljaju poslove socijalne zaštite u ustanovama koji su po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona ispunjavali uslove u pogledu stepena stručne spreme mogu i dalje obavljati poslove stručnog radnika u ustanovama socijalne zaštite.
- (2) Zaposleni iz stava 1. ovog člana dužni su da u roku od osam godina od stupanja na snagu ovog zakona ispune potrebne uslove u pogledu nivoa obrazovanja.

Član 147a

- (1) Stručni radnici koji imaju do 20 godina radnog iskustva u oblasti socijalne, porodične i dječje zaštite, a nisu položili stručni ispit do dana stupanja na snagu ovog zakona obavezni su, a u skladu sa odredbama člana 93. Zakona, da polažu stručni ispit uz priloženu potvrdu o radnom iskustvu u struci.
- (2) Stručni radnici iz stava 1. ovog člana dužni su da polože stručni ispit u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Stručni ispit nisu dužni da polažu stručni radnici zaposleni u ustanovama socijalne zaštite koji imaju najmanje 20 godina radnog iskustva u struci u oblasti socijalne, porodične i dječje zaštite.
- (4) Stručnim radnicima koji su položili stručni ispit za rad u organima republičke uprave do stupanja na snagu ovog zakona priznaje se taj ispit kao stručni ispit u oblasti socijalne zaštite.

Član 148

- (1) Korisnik kojem je priznato pravo na novčanu pomoć ostvariće ovo pravo od prvog dana narednog mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona u visini od najmanje 50% od predviđenog iznosa iz člana 24. ovog zakona.
- (2) Ukupan iznos novčane pomoći iz člana 24. ovog zakona isplaćivaće se korisniku prava na novčanu pomoć od 1. januara 2013. godine.
- (3) Korisnik kojem je priznato pravo na dodatak za pomoć i njegu drugog lica ostvariće ovo pravo od prvog dana narednog mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona u skladu sa članom 34. tačka b) ovog zakona.
- (4) Korisnik prava iz stava 3. ovog člana može podnijeti zahtjev nadležnom centru za ostvarivanje ovog prava u skladu sa članom 34. tačka a) ovog zakona.
- (5) Isplata prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica korisniku koji je ostvario ovo pravo u skladu sa članom 34. tačka a) ovog zakona vršiće se počev od 1. januara 2013. godine.
- (6) Centar je dužan da sprovede postupak preispitivanja i usklađivanja iznosa prava na dodatak za pomoć i njegu drugog lica za sve korisnike u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (7) Korisnik kome je priznato pravo na novačnu pomoć i pravo na dodatak za pomoć i njegu drugog lica nakon stupanja na snagu ovog zakona ostvarivaće navedena prava u skladu sa ovim članom.

Član 149

- (1) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:
 - a) pravilnik o utvrđivanju sposobnosti lica u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite i utvrđivanju funkcionalnog stanja korisnika (član 25. stav 4),
 - b) pravilnik o hraniteljstvu (član 46. stav 2),
 - v) pravilnik o ostvarivanju prava na pomoć i njegu u kući (član 50. stav 1),
 - g) pravilnik o ostvarivanju prava na dnevno zbrinjavanje (član 53. stav 1),
 - d) pravilnik o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju (član 58. stav 2),
 - đ) pravilnik o učešću u troškovima smještaja u ustanovu i zbrinjavanja u hraniteljsku porodicu (član 62. stav 3),
 - e) pravilnik o vođenju evidencija u socijalnoj zaštiti (član 78. stav 6),
 - ž) pravilnik o uslovima za osnivanje ustanova socijalne zaštite i obavljanje djelatnosti socijalne zaštite (član 82. stav 2),
 - z) pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra socijalnih ustanova (član 83. stav 2),

- i) pravilnik o obavljanju pripravničkog staža u oblasti socijalne zaštite (član 93. stav 6),
- j) pravilnik o samostalnom obavljanju poslova socijalne zaštite (član 125. stav 5),
- k) pravilnik o utvrđivanju cijene usluga smještaja korisnika (član 137. stav 1),
- l) pravilnik o vršenju stručnog nadzora (član 142. stav 8).

(2) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- a) uputstvo za sprovođenje savjetovanja (član 55. stav 4),
- b) uputstvo o superviziji u ustanovama socijalne zaštite (član 96. stav 3) i
- v) uputstvo o načinu isplate sredstava jedinicama lokalne samouprave (član 135. stav 2).

(3) Nadležni organ jedinica lokalne samouprave će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona propisati mjerila za utvrđivanje cijene usluga i utvrditi cijene usluga u ustanovama socijalne zaštite čiji je osnivač grad, odnosno opština (član 137. stav 5).

Član 150

Do donošenja podzakonskih akata iz člana 149. ovog zakona primjenjivaće se podzakonski akti koji su doneseni na osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 5/93, 15/96, 110/03 i 33/08), ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 151

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o socijalnoj zaštiti ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 5/93, 15/96, 110/03 i 33/08).

Član 152

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".